

Құрметті ЕРІКТІЛЕР!

Өңірімізде 2 сәуірде төтенше жағдай жарияланған бастап, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің профессорлық-оқытушылық құрамы, қызметкерлері мен студенттері бір адамдай су тасқынымен күресте жүр.

Барлық БҚУ ұжымы мен студенттеріне осы қиын сәттен аман шығуға бар күш-жігерлеріңізді бөліп, уақытпен санаспай еңбектеніп, баға жетпес үлес қосып жатқандарыңыз үшін шын жүректен алғысымды білдіргім келеді!

Біз су тасқынына қарсы іс-шаралардың барлығына қатысып, барлық қолдан келген көмек көрсетілді. Университет қызметкерлері мен студенттері еріктілер жұмысына белсенді қатысты.

Қазіргі уақытта бұл жұмыстар өз нәтижесін берді деуге болады.

Қызметкерлердің бастамасымен университет гуманитарлық көмек жинауды ұйымдастырды.

Сонымен қатар М. Өтемісов атындағы БҚУ 2 жатақханасы көп балалы отбасылар мен мүгедектігі бар адамдарды қоса алғанда, 600 адамға көмек көрсетілетін эвакуациялық пункт ретінде жұмыс істейді. Қиын жағдайға тап болған университет қызметкерлері мен студенттеріне де университет жатақханаларынан бөлмелер берілді. Осы нысандарда тыныштық пен қажетті жағдайды ұйымдастырып отырған қызметкерлерге де алғысым шексіз!

Жастарымыз ұйымшылдықта жұмыс жасап, бір-біріне деген қамқорлықты алдыңғы орынға қойғаны қуантады. Дәл осы сәтте біздің ауызбіршілігіміз байқалып, сапалы

жоғарғы білім берумен қатар, отансүйгіш азаматтарды тәрбиелеуде дұрыс бағытта екеніміз білінді.

Сіздердің еңбектеріңіздің арқасында бұл қиындықтан да өтеміз.

Күшіміз бірлікте!

*Ізгі тілекпен және жоғары құрметпен,
М.Өтемісов атындағы БҚУ Басқарма төрағасы-ректор*

Нұрлан СЕРҒАЛИЕВ

Жиын барысында талқыланған басты мәселелердің бірі табиғи апаттан зардап шеккендерге, бұл іс-шараларға ерікті ретінде қатысып жүрген студенттердің көмек көрсетуі болды.

Қазіргі уақытта БҚУ жатақханаларында ұйымдастырылған екі эвакуациялық пунктте 600 адам, сондай-ақ 100 әскери адам спортзалға орналастырылған. Махамбет университетінің қызметкерлері мен студенттері арасынан 1500-ден астам адам су тасқынына қарсы іс-шараларға қосылды. Осыған байланысты университет онлайн оқытуға көшті.

Еріктілер қызметіне белсенді қатысатын студенттер үшін әлеуметтік кредит санын ұлғайту туралы шешім қабылданды. Бұл жазғы емтихандарды тапсыруды жеңілдетеді.

Талғат Ешенқұлов өз сөзінде әрбір еріктіге жанқиярлық еңбегі үшін алғысын білдірді.

«Еріктілердің жұмысы үш ауысымда жүргізілуде. Барлық қажетті заттармен қамтамасыз ету, сондай-ақ жүк тасу мен орналастыру оңай жұмыс емес. Біз оларға барынша қолдау көрсетуіміз керек», - деді вице-министр.

Ол сондай-ақ осындай қиын кезеңдерде ынтымақтастық пен өзара көмек көрсетудің маңыздылығын атап өтіп, зардап шеккендерді қолдау және қоғамдық инфрақұрылымды қалпына келтіруде одан әрі ынтымақтастық пен бірлікте жұмыс атқаруға шақырды.

Одан әрі ҚР Ғылым және жоғары білім Вице-министрі Талғат Ешенқұлов Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің №3 жатақханасындағы эвакуациялық пунктте болды.

Табиғи апаттан зардап шеккендер үшін ұйымдастырылған пунктте Орал қаласының әртүрлі аудандарынан 300 тұрғын орналастырылды. Мұнда барлық қажетті жағдайлар берілген: төсек-орын жабдықтары, жуынатын бөлмелер және азық-түлік сақтау орындары, уақытша тұру үшін жайлылық пен қауіпсіздікті қамтамасыз етеді.

Талғат Ешенқұлов сондай-ақ зардап шеккендерге көмек көрсетіп жүрген Батыс Қазақстан университетінің еріктілерімен кездесті. Ол гуманитарлық көмекті түсіру, су тасқыны аймағында құм салынған қаптарды толтыру және орналастыру жұмыстарымен танысты. Министрліктен және өз атынан Талғат Ешенқұлов университет қызметкерлері мен студенттеріне жалпыға ортақ іске қосқан құнды үлестері үшін алғысын білдірді.

БҚУ облыста төтенше жағдай жарияланған сәттен бастап су тасқынына қарсы іс-шараларға белсенді қатысады. Университет оқытушылары мен студенттері еріктілер қатарында, табиғи апаттың жағымсыз салдарын болдырмау бойынша іс-шараларға белсенді жәрдемдесуде.

Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім Вице-министрі Талғат Ешенқұлов Батыс Қазақстан университетіне келді. Алдымен 90 жылдан астам тарихы бар университеттің жетістіктері мен зерттеулері туралы көрмемен танысып, кейінен профессорлық-оқытушылық құраммен кездесті.

ҚР ғылым және жоғары білім Вице-министрі Махамбет университетінде

Гуманитарлық көмек табысталды

БҚО-да су тасқынынан зардап шеккендерге Шымкент қаласындағы Жұмабек Ташенов атындағы университеті, Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университеті, Шымкент университеті, Орта Азия инновациялық университеті, Академик Ә.Қуатбеков атындағы халықтар достығы университеттерінен 5 жүк көлігімен гуманитарлық көмек әкеліп табыстаған университет қызметкерлерімен М.Өтемісов атындағы БҚУ Басқарма төрағасы-ректор Нұрлан Серғалиев арнайы кездесті.

“Өңіріміз тап болған қиындықта қалыс қалмай, арнайы келгендеріңіз үшін алғысымыз шексіз! Осындай уақытта бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығарып ынтымақтастықтың үлгісі болдыңыздар. 2000 шақырымды еңсеру де оңай шаруа емес. БҚО тұрғындарына жасаған жақсылығыңыз бен көрсеткен қолдауларыңыз үшін рахмет!” - деді Н.Серғалиев.

Сонымен қатар университет ректоры Н.Серғалиев көмек қолын созып, қолдау көрсеткен жоғарғы оқу орындарының басшыларына арнайы алғыс хаттарды табыстады. Ұжымның аманатын арқалап, білім ордасынан

өкіл ретінде келген Ж.Ташенов университетінің проректоры, Ұлттық Заң академиясының мүшесі Ғалымжан Битұрсын мен Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік педагогикалық университетінің Тәрбие жұмысы және жастар саясаты департаменті басшысы Қайрат Анарбаев су тасқынына қарсы жұмыс орындарына барып, студент жастармен бірге бөгет тұрғызу жұмыстарына атсалысты. Жалынды жастарды жігерлендіріп, аянбай тер төгіп қызмет атқарып жүрген студенттерге арнайы бата берді.

Күшіміз бірлікте!

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті су тасқынынан зардап шеккендерге көмек көрсетуге белсенді қатысуда. Университет қызметкерлері мен студенттер демалыс күндерін оқиға орындарындағы еріктілер қатарында өткізді.

ЭВАКУАЦИЯЛЫҚ ПУНКТ АШЫЛДЫ

«Еліміз үшін қиын уақытта М.Өтемісов атындағы БҚУ шетте қалмайды. Біздің барлық күш-жігеріміз су тасқынынан зардап шеккен адамдарға көмектесуге бағытталған. Біз университеттің барлық ресурстарын осы жағдайдан аман шығуға жұмылдырдық», – дейді басқарма төрағасы-университет ректоры, профессор Н.Х.Серғалиев.

М.Өтемісов атындағы БҚУ Басқарма төрағасы-ректорының бұйрығымен жатақханалардың бірі қазірде көп балалы отбасылар мен мүгедектігі бар адамдарды қоса алғанда, 300 адамға көмек көрсетілетін эвакуациялық пункт ретінде жұмыс істейді. Нысанда тәулік бойы кезекшілік атқарылып, тұрғындар күніне үш рет ыстық тамақпен,

сондай-ақ жуғыш және гигиеналық құралдармен қамтамасыз етілуде.

Университет қызметкерлері мен студенттері еріктілер жұмысына белсенді қатысады. Олар адамдарды эвакуациялауға, гуманитарлық көмекті түсіруге, уақытша орналастыру пункттерін ұйымдастыруға және т.б. көмектеседі. Сонымен қатар қиын жағдайға тап болған университет қызметкерлері мен студенттеріне университет жатақханаларынан бөлмелер берілді.

Қызметкерлер мен студенттер еріктілер жұмысына белсенді қатысып, адамдарды эвакуациялауға, гуманитарлық көмекті түсіруге және уақытша бекеттерді орналастыруға көмек көрсетеді. «Біз көптеген адамдардың көмекке мұқтаж екенін көріп отырмыз және оларға көмектесу үшін қолдан келгеннің бәрін жасауға дайынбыз. Біз біреудің қайғысына бей-жай қарай алмаймыз», – дейді студенттердің өздері.

Қызметкерлердің бастамасымен университет гуманитарлық көмек жинауды да ұйымдастырды.

Жас ғалымдар тағылымдамадан өтуде

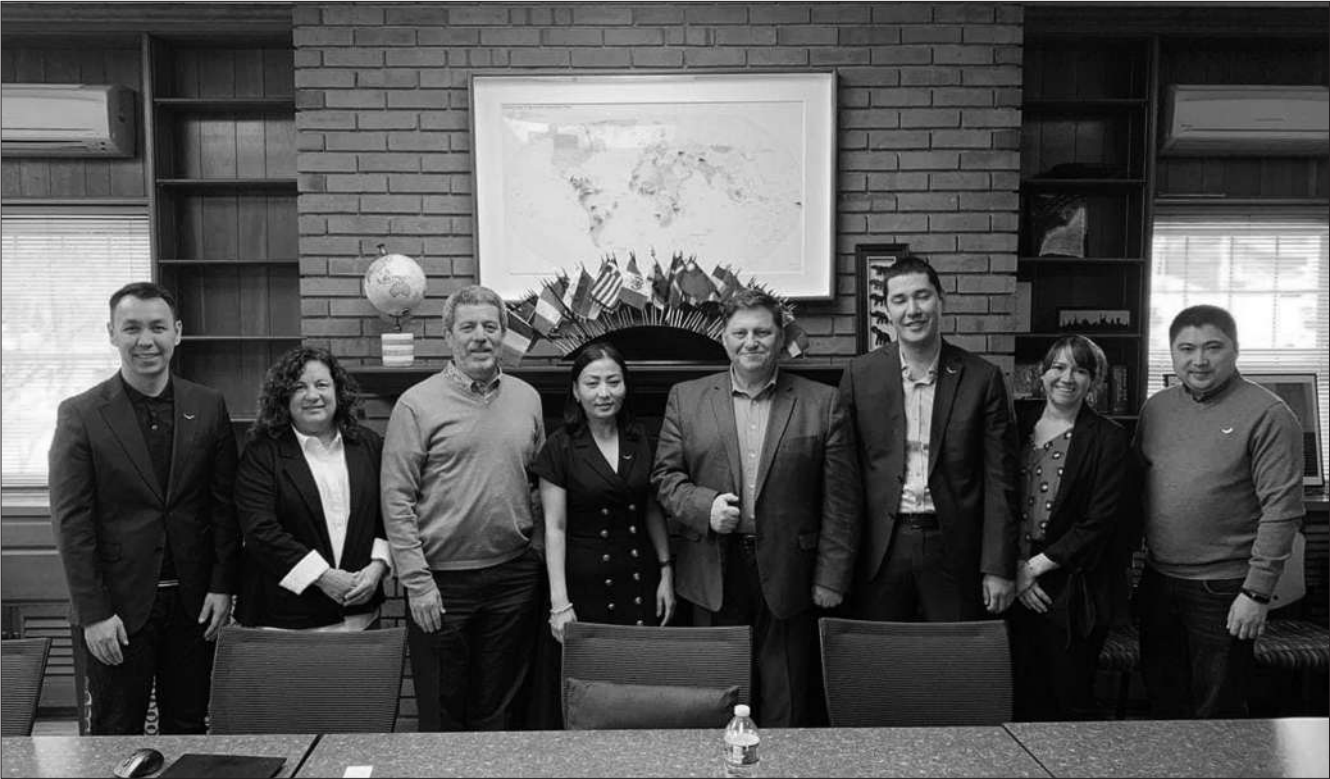
М. Өтемісов атындағы БҚУ-дың екі жас ғалымы - М.Г. Кәкішев және Т.С. Ермакқалиев UniLinks бағдарламасы аясында АҚШ-тың Нью-Джерси штатындағы Ратгерс университетінің (Rutgers) базасында тағылымдамадан өтуде.

“Евразия” қорының күшімен жүзеге асырылатын UniLinks бағдарламасы АҚШ пен Қазақстанның жоғары оқу орындары арасындағы ынтымақтастық көпірі болып табылады.

Бұл 12 айлық бағдарлама қазақстандық университеттердің қаржылық, әкімшілік және зерттеу тәжірибесін жақсарту мақсатында АҚШ пен Қазақстанның жоғары оқу орындары арасындағы ынтымақтастыққа ықпал етеді. Сапарға қатысушылар Ратгерс серіктес

университетінің өкілдерімен және сарапшыларымен кездесті. Сапар барысында ғылыми зерттеулерді басқару мәселелері, әкімшілік және қаржылық тәжірибелер, сондай-ақ қазақстандық қатысушылар үшін қызығушылық тудыратын басқа да салалар талқыланатын болады.

Қазақстанға оралғаннан кейін ғалымдарымыз ынтымақтастықты жалғастыруды және зерттеу бастамасын іске асыру үшін UniLinks-тен қаржыландыруға өтінім беруді жоспарлап отыр.

Ученые ЗКУ им. М.Утемисова при поддержке КН МНВО РК в рамках программно-целевого финансирования КазНУ им. Аль-Фараби выехали в экспедицию по Западному Казахстану.

С 17 апреля 2024 года проводятся полевые исследования по мегагранту, сфокусированные на геоботанических описаниях кормовых угодий ключевых участков.

ЭКСПЕДИЦИИ ВО БЛАГО ПРИРОДЫ

Эти исследования помогут оценить современное состояние пастбищ региона и разработать рекомендации по их оптимальному использованию в рамках устойчивого развития.

Мы стремимся к тому, чтобы наше исследование принесло пользу не только научному сообществу, но и всему обществу, способствуя более эффективному и устойчивому использованию природных ресурсов. Поэтому наша работа будет продолжена на протяжении всего вегетационного периода, чтобы получить максимально полную и точную картину.

Ұлы химик-ғалымдар

Жаратылыстану-география факультетінде «ЖОО-да жаратылыстану-ғылыми пәндерінің студенттері үшін заманауи білім беру технологияларын қолдану және басым бағыттары» әдістемелік айлығы аясында аға оқытушы, п.ғ.к. С.Г. Айтуганова, аға оқытушы, магистрлер А.Г. Абдрахманова, Д.Ж. Киешева, Г.И. Утепкалиева, К.К. Мендалиевалардың ұйымдастыруымен «Ұлы химик ғалымдар» тақырыбында презентациялар байқауы өтті. Байқаудың мақсаты - химия ғылымның құпиясы мен қызығы мол екенін жеткізе отырып, білім алушылардың химия ғылымының дамуына үлес қосқан ғалымдар жайлы білімін одан әрі тереңдету.

Байқауда 6B05301 «Химия» білім беру бағдарламасының 2 курс (Хим-21, 23) және 6B01508 «Химия-Биология» білім беру бағдарламасының 1 курс (ХБ-11) білім алушылары бақ сынасты. Білім алушылар Д.И. Менделеев, Ш.А. Вюрц, М.Склодовская – Кюри, Е.Е. Ерғожин, Е.А. Букетов, А.Б. Бектуров және т.б. түрлі кезеңдер мен елдердің химик-ғалымдары туралы 11 презентация ұсынылды. Өр ғалым жайында дайындалған презентацияда өмір жолы, зерттеу еңбектері, химияның жеке ғылым ретінде дамуына қосқан үлесі жайлы толық ақпарат берілді. Атап айтқанда, ҚазССР ҒА академигі А.Б. Бектуровтың, химик, металлург, қоғам қайраткері Е.А. Букетовтың, физик және химик, Нобель сыйлығымен бір емес екі рет марапатталған, ғылымда зор жетістіктерге жеткен Мария Склодовская-Кюридің, орыс энциклопедист-ғалым, химик, физигі, физикалық химигі, метролог Д.И. Менделеевтің, француз химигі Ш.А. Вюрц, химия ғылымының докторы, профессор, Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясының академигі Е.Е. Ерғожиннің еңбектері жайлы толыққанды ақпараттарды ұсынумен қатар, байқау сарапшыларының қосымша сұрақтарына жауап берді.

Байқау сарапшылары берілген мәліметтерге қатысты әр ғалымның химия ғылымының дамуына қосқан үлесі жайлы, жалпы химияға қатысты қызықты деректермен бөлісті. Ұйымдастырылған іс-шараға білім беру бағдарламаларының оқытушылары, студенттер мен әдістемелік жұмыс және білім беру технологиялары бөлімінің әдіскері Л.Д. Ермакбаева қатысып, шара бойынша өз ой-пікірлерімен бөлісті.

Байқау қорытындысы бойынша жеңімпаздарға 1,2 және 3 дәрежелі дипломдар және барлық қатысушыларға сертификаттар табысталды.

Д.Ж. КИШЕВА,

Жаратылыстану-география факультетінің деканының оқу ісі жөніндегі орынбасары

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің филология факультетінде «Білім беру жүйесінде оқытудың инновациялық әдіс-тәсілдерін пайдалану арқылы педагог кадрлардың әдістемелік шеберлігін жетілдіру» тақырыбындағы әдістемелік айлық салтанатты түрде өз бастауын алды. Факультет деканы А.А. Акбулатов әдістемелік айлықтың салтанатты ашылуымен қонақтар мен профессор-оқытушылар құрамы мен студенттерді құттықтап, 01.04.24-29.04.24 ж. аралығына жоспарланған әдістемелік айлықтың түрлі форматта өтетінін айтты. Аталмыш әдістемелік айлықтың ресми ашылуында «Шетел тілдері мен әдебиеті мұғалімдерін дайындау» білім беру бағдарламаларының аға оқытушысы К.М. Шұнайбекова басшылығымен студенттер «Страдание юного Вертера» атты спектаклін қойды. Қойылымды қою барысында филология факультетінің «Шет тілі: екі шет тілі» білім беру бағдарламаларының 1-3 курс студенттері өз рөлдерін керемет сомдап шықты.

ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІНДЕГІ ӘДІСТЕМЕЛІК АЙЛЫҚТЫҢ АШЫЛУЫ

Шараға филология факультетінің білім беру бағдарламаларының ПОҚ, студенттер және Ж.Досмұхамедов атындағы педагогикалық колледж студенттері, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің ғылыми кітапханасы мен Ж.Молдағалиев атындағы Батыс Қазақстан облыстық орталық әмбебап ғылыми кітапхана қызметкерлері ат салысты. Әдістемелік айлық аясында жоспарға сәйкес ашық дәрістер, шеберлік сабақтар, семинарлар және т.б. іс-шаралар ұйымдастырылатын болады.

Тәжірибе алмасу-кәсіби қажеттілік

М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің әдістемелік жұмыс және білім беру технологиялары бөлімі оқытушылардың кәсіби құзыреттілігін дамыту, оның кәсіби тәжірибе арқылы білімін жетілдіріп, дамытып, шыңдауда өзара тәжірибе алмасу, озық педагогикалық тәжірибені тарату бағытындағы жұмыстарды үздіксіз жүргізеді. Әсіресе жас мамандардың білімін жетілдіру мақсатында «Жас оқытушылар мектебі» жобасы жүзеге асырылуда. Мақсаты - педагогикалық ұжымды ұйымдастыру, жас оқытушыларға оқу жұмыстарын дайындау және өткізуге, оқу-әдістемелік материалдар мен аудиториядан тыс іс-шараларды өзірлеуге көмек көрсету, кәсіби құзыреттілігін дамыту, дәстүрлі және инновациялық педагогикалық технологияларды меңгеруге ықпал ету, тәжірибелі мамандардың педагогикалық шеберлігін тарату (насихаттау) және оқытудың мазмұнын, нысандарын, әдістері мен құралдарын жетілдіру бойынша жас мамандардың жұмысын ұйымдастыру.

Жоба аясында Орал қаласындағы педагогикалық шеберлік орталығының менеджері Капанова Г.Г. «ЖОО-дағы семинар және практикалық сабақтар» тақырыбында жас мамандарға арналған семинар-тренинг өткізді. Семинар барысында тренер білім берудегі жаңалықтар, педагог маманға қойылатын талаптарға тоқтала келе, практикалық сабақтарды өткізуде инновациялық әдіс-тәсілдерді тиімді пайдалану жолдарымен бөлісті. Семинар соңында жас мамандар сабақтардан алған әсерлерімен бөлісіп, қойған

сұрақтарына тұшымды жауап алды.

Өзара тәжірибе алмасу жұмыстары факультеттерде әдістемелік айлық аясында да ұйымдастырылады. Осындай бағыттағы іс-шаралардың бірі жаратылыстану-география факультетінің ұйымдастыруымен «ЖОО-да жаратылыстану-ғылыми пәндерінің студенттері үшін заманауи білім беру технологияларын қолдану және басым бағыттары» әдістемелік айлық аясында өтті. Тренер Капанова Г.Г. «Білім берудегі трендтер» атты жұмыс берушінің оқытушыларға және педагогикалық

бағытта білім алатын студенттерге арналған шеберлік сыныбын өткізді. Бұл шеберлік сыныпта заманауи білім беру мәселелерін бірлесіп талқылауға әлемдік зерттеу орталықтарын тартуды, Қазақстандағы білім беру мазмұнын жаңарту міндеттеріне ықпал ететін педагогикалық білім берудің қазіргі заманғы трендтерін дамытуға жәрдемдесуді, білім беру сапасын арттыруға ықпал ететін қазіргі заманғы халықаралық білім беру технологияларымен және бірегей оқыту әдістемелерімен тәжірибе алмасу және танысуды, кәсіби-педагогикалық қарым-қатынастың жаңа түрлерін дамытуды және де республикада педагогикалық білім беру трендтерін дамыту бойынша тиімді шешімдер іздеу және ұсыныстар әзірлеу мен инновациялық білім беру технологиялары және оқыту әдістері бойынша шеберлік сағатын өткізді. Іс-шара оқытушылар мен студенттерге өзара пікір алмасуға мүмкіндік берді.

А.Е. РАХМЕТОВА,

әдістемелік жұмыс және білім беру технологиялары бөлімінің сарапшысы

«Ақылды қария – ағып жатқан дария»

«Орал арнаулы әлеуметтік қызмет көрсету» қараусыз қалған қарияларға, өзінің жағдайын қамтамасыз ете алмайтын жан-тәні, ой-сана мүмкіндігі шектеулі, жалғыз басты жандарға көмек қолын созу мақсатында арнайы жасақталған үлкен орталық болып табылады. Бес жүз адамға жуық жиналған бұл орталықтың жұмыс жасап келе жатырғанына бес жылдан астам уақыт болды. Сондай қараусыз қалған қарияларымыздың бірі – Арыстан Қанатов ағамызбен сұхбаттасу мүмкіндігі түсті.

Ағамыздың орталыққа келіп орналасқанына бір жыл уақыт болған екен. Ақсақал бұл орталыққа жұбайы мен баласы өмірден озған соң, қалған бар ғұмырын осында өткізу мақсатында келген. Өзі жайлы берген мәліметінде 1953 жылы Шыңғырлау ауданында дүниеге келгенін әңгімеге тарта отырып, өмір жолынан бірнеше тың деректермен бөлісті. Арыстан аға мектеп қабырғасымен қоштасқан соң, Мәскеу қаласында “суретші” мамандығын тәмамдап келген. «Бұл салаға қызығушылығымды мектеп кезінде өзім сүйген, ғашық болған қыздың бейнесін қағаз жүзіне түсірген сәттен-ақ бастағанмын», - дейді ағамыз. Мәскеу қаласының көшелерінде әртүрлі суреттер, портреттер салып, сатумен айналысып, бес-алты жылға жуық уақыт жұмыс жасаған. Кейіннен Қазақстанға оралып мамандығы бойынша жұмыс істемей, суретшілікті тастап кеткен. Себебін Арыстан ағамыз: “елге оралғанда сүйген қызым, суретші болуға жолымды ашқан ғашығым өзге адамға тұрмысқа шығып кеткен екен, содан суретші болмаймын деп шештім”, - деп тақырыпты жылы жапты. Арыстан Қанатов “суретші” кәсібінен соң, “ағаш шебері” мамандығын оқып, сол сала бойынша жұмыс

жасағанын баяндай кетті. Ал уақыт өте келе тағдыр Арыстан ақсақалды дәл осында әкелгенді. Қазіргі баспанасындай болып кеткен орталықтың жағдайына қанағаттанатынын, денсаулығы сыр берген, өздігінен жүріп тұра алмайтын жандарға жақсы көмек көрсетілетінін, киім-кешекпен де орталық өздері қамтамасыз ететінін, кітапхана, сондай-ақ шынығу мақсатында түрлі спорт бағыттарына сай үйірмелер бар екенін де айтып өтті. Мәселен, теннис үстелі ойыны, велоспорт, тігін саласы, қолөнер саласы, жеңіл атлетика, аяқдоп ойыны т.с.с ой сергітерлік түрлі бағыттағы үйірмелер арнайы орталықтың тәрбиеленушілеріне жасақталған. Ақсақал сөз арасынан “Егер бір істі бастасаң-қорықпа! Қорықсаң бастама!” дегенді тілге тиек ете кетіп, өттең-ай дейтіндей, өкініш сезімін тудырған кездері жайлы айтып беруді сұрадық, алайда, ақсақал өмірінде еш нәрсеге өкінбейтінін, өкініш сөзінің орнына үлкен әріппен тәуекел сөзімен алмастырғанын, өте бақытты, көңілді отбасы болғанын үлкен сағынышпен жеткізіп берді. Ақсақал сөз соңында жастарға өсиет-әңгіме қалдырып, үлкен-кішіні, ата-ананы сыйлап, биязы, көркем мінезді болуды, «Білекті бірді жығады, білімді мыңды жығады» демекші зейіндерін кітап оқу арқылы дамытып, пайдалы ілім аларлық деңгейге жетуін тілеп, жастарға «Абайдың басын, Жамбылдың жасын» берсін – деп, жүрекжарды тілегін, ақ батасын жеткізді.

Нурида ЗАХАРОВА,

Филология: қазақ тілі 3 – курс студенті

Каныш Сатпаев - первый казахстанский ученый и академик

10 апреля проведено мероприятие под названием «Каныш Сатпаев - первый казахстанский ученый и академик», приуроченное к 125-летию Сатпаева.

Инициаторами события выступили старшие преподаватели образовательной программы «Педагогика дошкольного и начального образования»: Г.С.Абугалиева, С.Ф.Баюканская, Л.А.Федорченко, а также преподаватель О.А.Панищева.

В мероприятии принимали активное участие студенты 1 курса ОП «Начальное образование», студенты 2, 3 курса ОП «Педагогика и методика начального образования». Главной целью встречи стало знакомство будущих педагогов с богатым научным наследием Каныша Сатпаева – выдающегося ученого, геолога, государственного деятеля, организатора и первого Президента Академии Наук Казахстана.

Студентами ОП «Педагогика и методика начального обучения» представлена презентация о жизни и вкладе в науку Казахстана Каныша Сатпаева. После чего, была проведена викторина, в которой приняли участие студенты 1,2, 3 курсов. Участников викторины посвященной жизни и вкладу в науку Казахстана Каныша Сатпаева, наградили почетными грамотами.

Помимо этого, в рамках мероприятия научной библиотекой организована выставка посвященная научным достижениям Каныша Сатпаева.

Особое внимание было уделено его роли в становлении геологической науки Казахстана, а также его неустанной работе по формированию системы образования в республике.

В завершении мероприятия выступил старший преподаватель ОП «Педагогика дошкольного и начального образования» Баюканская Светлана Феликсовна, которая отметила, что сегодня мы еще раз подчеркнули значимость огромных достижений в науке Каныша Имантаевича Сатпаева человека высокой эрудиции, обладавшего энциклопедическими знаниями во многих областях науки, который задает стране интеллектуальный, научный тренд развития, в результате которого казахстанское общество из просвещенного превратилось в интеллектуально-научное и профессиональное. Именно благодаря заслугам великого ученого был заложен фундамент сегодняшнего инновационного и научного потенциала страны, так же была подчеркнута важность организации подобных мероприятий и выделен значимый вклад каждого в проведении этого мероприятия.

■ Мағынаға толы бір күн

Алты ай қыстың қаһары нағыз кәріне мінген тұста өр рухты бабамыз Махамбет атындағы Батыс Қазақстан университетінің бір топ студенттері ат терлетіп, БҚО Дарынды балаларға арналған Абай атындағы мамандандырылған гимназия – мектеп интернатына сапар шекті. Кібісе жылдың төрт жылда бір рет кіретін жиырма тоғыз тәулігімен толысқан ақпан айында қазақ поэзиясының символы, мұзбалақ ақын Мұқағали Мақатаевтың туғанына 91 жыл толған күнімен тұспа-тұс сәйкестендіріп филология факультетінде «Филология: қазақ тілі» білім беру бағдарламасы бойынша маманданып жатырған 3-курс шәкірттері педагогика ғылымдарының докторы, профессор Қыдыршаев Абат Сатыбайұлының ғылыми жетекшілігімен жүргізілетін «Шешендіктану» курсының тәлімгерлері - жоғарғы сынып оқушыларымен ой асқарына асқақтап, сөз сарасына сүңгітіндей кездесу кеш ұйымдастырды.

Талай-талай тау тұлғаларды тәрбиелеген екі бірдей білім ошағы жас тұлғаларының жарқын жүздесуі Бақаушина Викторияның “Сәлем саған туған ел” әнімен ашылды. Алтай мен Атырауды, Арқа мен Алатауды жалғаған Қазақ елінің Ақжайық өлкесін алты ай қыстың мұрты бұзылмаған шағында шақырымдатып барған қара қазан, сары бала қамы үшін қылыш сермеген батыр атымен аталған білім ордасының шәкірттері елі үшін еміреніп, халқының қамын жырлаған ақынның құрметіне «Шалқымалы Шалқар» атты ақындар айтысының бас жүлдегері (2015 ж) Қуандық Жанәділ «Шырмауық» («Махамбеттің жоқтауы») қойылымын қойды. Захарова Нурида, Нұрболатова Ботагөздер ақын, ағартушы, қазақ жазба әдебиетінің негізін қалаушы, философ, сазгер, аудармашы, саяси қайраткер, ұстаз, көшпенді қазақ жұртының алтын бесік ата жұрты болған ұланғайыр алқаптың нұры, Өскенбайдан тараған Құнанбайдың ұлы Абай атамыздың қара сөздерін оқыды. Жасқайратқызы Ақторғын, Мұхамбетова Дильназ, Таңатарова Румия шешендіктану іліміне қатысты нақыл

МАХАМБЕТ - АБАЙ ұрпақтарының жүздесуі

сөздерді негізге алған лингвистикалық сергіту ойындарын ұйымдастыру арқылы ақ боранның анық күшіне енгеніндей, жастардың санасын сансыз ойқаптаған ойлардан ойыстырып, миды алаңдатқан барша дүниені дүлей дауыл соққанындай сейілтті. «Дауылпаз жырдың тарланы» атты қазақтың әйгілі ақыны, күйші – композитор Махамбет Өтемісұлының туғанына 220 жыл толуына орай өткізілген көркемсөз оқу шеберлерінің байқауында «Ел құтқарар ер едім...» тақырыбындағы Махамбет шығармаларын жатқа оқу номинациясының жеңімпазы Санат Аманбек адамдық борышты халыққа адал еңбек етуге теліп, ақ жолдан айнымаудың белгісі арын сақтауда деп білген Шәкәрім Құдайбердіұлының «Адамдық - борышың» өлеңін оқып, өмірін өнермен өрнектеген ұлы тұлғаның тағылымын тануға сеп болды. Ажмуратова Зерігүл Жазыққызының ерекше әдістемемен жүргізілген «Уақыттың құны қанша?» тренингі жастардың дәл қазіргі сәтте жер топырағы қаңтарға қарағанда тереңірек қата түсетін ақпан айы адуында тұрса да, көзді ашып-жұмғанша Алатаудың етегі мен Сыр бойында көктемнің алғашқы лебі білінерін, қар астынан қызғалдақ гүлі жарып шыға, етектегі қар таудың бел ортасына қарай түріле түсіп, сай-саладан су аға бастайтынын аңғартты. Қас қылғанға қиып түсер қылыш болуға шамасы жетсе де, дос болғанға құшағын ашуға дайын тұратын текті қазақ ұлы Абай мен өр Махамбет ұрпақтарының

жүздесу кеші Бақаушина Викторияның «Ұнайды маған» әнін шырқауымен қорытындыланды. «Қор болған сөз абыройды кетіреді, тиімді сөз дәрежеңді көтереді» демекші, облыстық дарынды балаларға арналған Абай атындағы мамандандырылған мектеп – гимназия – интернатының директоры Сұлтанов Данияр Амангелдіұлы Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің профессоры, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі, Қазақстан Ұлттық құндылықтар академиясының академигі Абат Сатыбайұлы шәкірттеріне ғасырлар қойнауынан тамыр тартатын осынау шешендік өнердің сөз құдіреті өлшеусіз қазына екендігін ұғындырып, нағыз ораторларды, дүлділ шешендерді тәрбиелегеніне таңдай қаққанын жасырмады. «Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері, Қазақстан Журналистер одағының мүшесі, академик Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы бірлігі жоқ елдей тозбай, бірлігі күшті елдей оза шапқан шәкірттеріне ризашылығын білдірді. Сонымен бірге оқушылар кездесу кеші барысында белсенділік танытып, жоғары буын аға-әпкелерімен байланыс жасау арқылы нағыз адам мұратын қалыптастырудың бағытын алып қана қоймай, ол мақсатқа жетудің шынайы жолын көре алғандығына, ал жоғарғы оқу орнында білім алып жатырған жастардың сынақтан сүрінбей өткеніне сүйсінді. Тәлімгер тәрбиелеуде қырық жылдық тәжірибесі бар ұстаз студенттері мен оқушыларының болашағына батасын беріп, жылы лебізін білдірді. «Ұстазы мықтының - ұстамы мықты» демекші, ойының асқары биік, сөзінің астары терең ұстаздан тәлім алған шәкірт шетте қалмасы хақ.

Зерігүл АЖМУРАТОВА,

*филология факультетінің 3-курс студенті
(«Филология: қазақ тілі» мамандығы)*

М.Өтемісов атындағы БҚУ басқарма төрағасы-ректор, профессор Н.Х.Серғалиев ғылым қызметкерлері күні қарсаңында университеттің еңбек сіңірген оқытушыларын кәсіби мерекесімен құттықтады.

Ардагер ғалым ардақталды

Қазақстандық ботаник, өсімдіктер систематикасы, геоботаника және экология саласының маманы, Биология ғылымдарының докторы, профессор Дарбаева Талшен Есенманқызын құттықтай барған ректор атқарған қызметі мен ғылым және білім саласына қосқан үлестері үшін алғысын білдірді.

Профессор Талшен Есенманқызы 40 жыл ғылыми қызметін Батыс Қазақстанның өсімдіктері мен экологиялық

мәселелерін зерттеуге арнады. Т.Е. Дарбаева 170-ке жуық ғылыми жарияланымның, оның ішінде 7 монография мен 5 оқу құралының авторы.

Атқарған қызметі мен білім және ғылым саласына қосқан үлесі үшін 2007 жылы «Қазақстан Республикасының ғылым саласындағы жетістіктері», 2012 ж. «Қазақстан Республикасы білім беру ісінің үздігі» және 2017 ж. «Ыбырай Алтынсарин» төсбелгісімен марапатталды.

Ұстазға құрмет

М.Өтемісов атындағы БҚУ басқарма мүшелері-проректорлары ғылым күніне орай университеттің еңбек сіңірген оқытушыларының бірі Ержанов Махамбет Ержанұлын құттықтап, басқарма төрағасы-ректор Н.Серғалиев атынан алғыс хат табыстады.

М.Ержанов - батыс аймақтағы мәдениет және өнер институтын, қазіргі мәдениет және өнер факультетінің негізін қалаушы. Көп жылдар бойы аталған институттың ректоры ретінде білім ордасының кадрлық құрамын қалыптастыруға, оқу-әдістемелік жағынан қамтамасыз етуге, материалдық базасын жасақтауға үлкен үлес қосқан ғалым, педагог.

Білімге құштарлық пен ізденушілікке толы жемісті еңбегі елеусіз қалмай, «Қазақстан Республикасының Білім беру ісінің құрметті қызметкері» және «Қазақстан Республикасының мәдениет қайраткері», «Қазақстан Тәуелсіздігіне 10 жыл», Ы.Алтынсарин медальдарымен, Қазақстан Республикасының Білім беру және ғылым министрлігінің және облыстық Білім басқармасының құрмет грамоталарымен марапатталды.

2011 жылы «Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері» құрметі атағы берілді.

Пәндік олимпиада жүлдегерлері

12 сәуір күні Шымкент қаласындағы М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан зерттеу университетінде өткен Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындары студенттері арасындағы XVI Республикалық пәндік олимпиадасынан университетіміздің филология факультетінің «6В03201-Кітапхана ісі» білім беру бағдарламасы бойынша «Bibliophile» тобы жүлделі II орынды иеленді. Жетекшісі - тіл, әдебиет және ақпарат БББ оқытушысы Аханова Альбина Сансызбаевна.

Ерекше білімімен, талантымен дараланған үздік студенттер Серикбаева Назира Адильхановнаны, Ғабит Айзат Ғабитқызын, Еддиева Зарина Ермеқызын, Кеңесова Сымбат Маратқызын жеңісімен құттықтай отырып, шығармашылық шабыт тілейміз.

■ Құттықтау!

ӨНЕР ТАҒЫНДАҒЫ ТҰЛҒА

Ел зердесіне көшер елеулі сөз айту қашан да оңай дүние емес. Біздіңше, **Жұмағаным Әбілхалыққызы Рахимова** – өнер тағындағы тұлға. Себебі таңғажайып өнер иесі әнді көптен қалмау үшін айтпайды. Көптен қалмау – көкке самғау емес. Әсіресе, өнерде. Бүгінгі күні адам баласының мер шағы мерейлі 70 жасқа толып отырған кейіпкеріміздің таланты – табиғатынан, талабы – өзінен.

Өнері аздар өркекірек келеді десе-ді. Өн өнерінің дүлдүлінен бұндай жат мінезді мүлдем байқамаппыз. «Кішіпейілдік – кемеңгерліктің көркі» демей ме. Жұмағаным Әбілхалыққызын қашан көрсек те үлкен-кішіге кішіпейілдік танытып жүргені. Өнер майталманы – жүректі би етпей, өз жүрегіне ұстаз бола білген жан.

Дарынды дарын таниды. Жұмағаным Әбілхалыққызы – шәкірттеріне қол шатыр іспетті тұлға. Бір ғажабы, әнші-ұстаз шәкірттеріне күн жауғанда ғана емес, күн ашықта да қажет. «Күн ашылған соң, қол шатыр ұмыт қалады» деген қағида бұл тұста жүрмейді.

Ғұлама ойшылдарға сүйенсек, әркім өз ескерткішін өзінің көзі тірісінде өз қолымен қалайды. Кейіпкеріміз-мерейтой иесі – өз тұлғасын өзі сомдау, қалыптастыру үстіндегі азамат. Асылы, естілер еңкейген сайын еңселене түседі. Қуанарлығы, Жұмағаным апайымыз естілер сапынан.

Қадірлі Жұмағаным Әбілхалыққызы! Амандығында адам абдырамайды. Аман жүргейсіз! Жапон халқының айтуынша, өмірдегі игіліктің ізгісі – ұзақ жасау. Өнердегі ғұмырыңыз ұзақ болғай!

Құрметпен, А.С.ҚЫДЫРШАЕВ,

Қоғамдық даму департаментінің директоры, «Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі, Қазақстан Ұлттық құндылықтар академиясының академигі, Қазақстан Журналистер одағының мүшесі

4 сәуір күні Алматы қаласы, Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясында өткен Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің 2024 жылғы XVI Республикалық студенттік пәндік олимпиадасы «Қобыз және баян» кафедрасының «Қылқобыз», «Прима қобыз» және «Баян, аккордеон» номинациялары бойынша өткізілді.

ЖҮЛДЕГЕР ҚЫЛҚОБЫЗШЫ

Аталған студенттік пәндік олимпиадасына Қ.А.Яссауи атындағы Халықаралық Қазақ-Түрік университеті, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті, Қазақ Ұлттық өнер университеті, Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті және Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясының студенттері қатысып, бақ сынады. Олимпиадаға Қазақстанның әр өңіріндегі жоғары оқу орындарынан арнайы келген 27 студент қатысты. «Қылқобыз» номинациясы бойынша М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің Дәстүрлі-музыкалық өнер: Халық аспаптары БББ 3-курс студенті Қазбекова Назерке жүлделі 3-орынға ие болды. Жетекшісі - Ергалиева Айгүл Темірболатқызы.

Назеркені жүлдесімен құттықтай отырып, шығармашылығына шалқар шабыт тілейміз!

Айгүл Батыс Қазақстан облысы Қаратөбе ауданының Шөптікөл ауылында туып өскен. Шөптікөл орта мектебінде оқып, 1990 жылы Оралдағы педагогикалық институтты бітіріп, физика және информатика мұғалімі біліктілігіне ие болған. Оның педагогикалық қызметті таңдауы да тегін емес. Айгүлдің әлеуметтік желідегі жазбалары бойынша оған отбасындағы ағасы Үмбетқали мен жеңгесі Жаңылдың математика мұғалімдері болуы және алғашқы мұғалімі Тамара Нұрсұлтанқызы бастаған мұғалімдерінің өнегелі тәжірибелері ықпал етсе керек.

Оның оқушы кезінен оқуға, ізденуге, жаңалыққа деген құштарлығы студент кезінде де жалғасқан.

«Ғылым – теңіз, білім – қайық» дегендей, ол физика-математика факультетінің сол кезде қызмет еткен ғалымдары Х.Кенжеғұлов, С.Тілеуғалиев, Ж.Камкиев, Н.Байгузов, С.Ахметкереев, Н.Сатыбаев, Р.Құсайынов, М.Ахметов, С.Жұмаханов, А.Кузьмичева, Қ.Тілеужанов, Е.Жүнісов, Ғ.Ишанбекова, Е.Катаев және басқа да оқытушыларымен бірлесе ғылыми-әдістемелік ізденістер жүргізген. Ол туралы бірге оқыған группаластары былай дейді: «Айгүл - еңбекқор, білімді жан. Ол білімімен, алғырлығымен бірден көзге түсті. Сабақтан кейін кітапханада немесе «Ямаха» компьютерлік кабинетінде жабылғанша жұмыстанатын. Тобымызды әр емтиханға өзі дайындайтын, сондықтан біздің тобымыз институттағы үздік топ болдық. Айгүл – әлі күнге дейін біздің старостамыз».

Ғылымға құштарлығын Ж.Досмұхамедов атындағы педагогикалық колледжде жұмыс жасаған кезінде Ш.Құрманалинаның ғылыми зерттеуі одан сайын жігерлендіре түсті. Компьютерлік технологияның, әсіресе, дербес компьютердің білім ошақтарына жаңа келіп жатқан кезеңінде оны үйренуге және білгенін өзге әріптестеріне үйретудің тиімді тәсілдерін қолдануға итермеледі. Бұл құлшынысты Батыс Қазақстан мемлекеттік университетіндегі педагогика ғылымдарының докторы, профессор Ә.Мұханбетжанованың ғылыми мектебі дамытып, 2006 жылы Айгүлдің педагогика ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесін алуына ықпал етті. Ол он жылдан астам уақыт жинақтаған тәжірибесіне сүйеніп, бастауыш сынып оқушыларының оқу икемділігін, танымдық іс-әрекетін ақпараттық технология арқылы дамытудың педагогикалық шарттарын анықтауды зерттеді. Айгүл жеткен жетістігімен тоқтап қалмай, ақпараттық технологияның білім берудің түрлі кезеңдерінде қолданылуын және шетелдік тәжірибені отандық білім саласына бейімдеу мүмкіндіктерін жан-жақты зерттеуді үздіксіз жүргізді. 2011 жылы доцент (қауымдастырылған профессор) ғылыми атағын иеленді.

Айгүл Бақтығалиқызы ғылыми зерттеу жұмыстарына жастарды тартуға, әріптестерін баулуға мән бере отырып, қоғамдық, әкімшілік қызметтерге де тартылды. Ол 10 жылдай уақыттан кафера меңгерушісі, жаратылыстану-математика, физика-математика факультеттерінің деканы қызметтерін абыроймен атқарған. Бұған оның фейсбукта жариялаған факультет тарихынан сыр шертетін сериялы хабарлары мен факультет қорындағы «Физика-математика факультетінің Ұлы Отан соғысының ардагерлері», физика, математика, информатика кафедраларының тарихы альбомдары дәлел. Факультет деканы бола жүріп, ғылыми зерттеулерден алыстамады. Ол Батыс Қазақстан облыстық тілдерді дамыту басқармасының тапсырысы бойынша «Балалар үйінің, балабақша және мектеп бүлдіршіндері арасында мемлекеттік тілді, ұлттық салт-дәстүрді дәріптеуге арналған шаралар өткізу» (2011-2014жылдар), Батыс Қазақстан облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды басқару басқармасы тапсырысы бойынша «Қоршаған ортаны қорғаудың дүниежүзілік күніне арналған іс-шаралар өткізу» (2012жыл) жобаларына жетекшілік етті. Көпшіліктің сұранысын қанағаттандырған, аз уақыт ішінде 2 миллионнан астам оқырман жинаған «Қыздар әлемі» порталының модераторы болды. Оның жетекшілігімен елімізге белгілі Ақұштап апамызбен, марқұм Қайрат ағамызбен және басқа белгілі тұлғалармен кездесулер ұйымдастырылып, жасөспірімдер мен студенттерді ұлттық құндылықтарды бойға сіңіруге арналған шаралар кешені мектептерде, балалар үйінде, университетте жүргізілген.

Қазіргі уақытта Айгүл Бақтығалиқызы Қазақстан Республикасы ғылым және жоғары білім министрлігі ғылыми

Ғылымға құштар ғалым

Ғылым – жанып тұрған шырақ. Сол шырақты лаулатып жандыратын да, өшіретін де адам. Адам білімін қоғам дамуына қажетті пайдалы бағытқа жұмсаса, ел өркендейді. Бұған Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев баса мән беріп, оның тапсырмасымен ҚР ҒЖБМ ғылымды дамытуға, ғалымдарды қолдауға арналған маңызды шараларды іске асыруда.

Ғылым күні қарсаңында қазіргі кезде өзекті болып отырған цифрландыру саласында елеулі еңбектерімен елге танылып жүрген ғалым Айгүл Медешова жөнінде сөз қозғамақпыз.

және ғылыми-техникалық жобалар бойынша гранттық қаржыландырылатын АР14872018 «Кәсіби білім беруді цифрландыру жағдайында part-tim оқыту» жобасының (2022-2024) ғылыми жетекшісі. Оның ұйымдастыруымен іске қосылған www.edtime.KZ. ашық білім беру платформасының модераторы.

«Ердің атын ел шығарар, ғалымның атын хаты шығарар» демекші, Айгүл - 200-ге жуық ғылыми еңбектердің авторы. Оның ғылыми зерттеу жұмыстарының негізгі нысаны – оқытудың ақпараттық технологиясын білім беру жүйесінде қолдану. Тың зерттеулер нәтижесінде жарияланған 5

басталып, электрондық оқу құралдарын пайдалануға ұштасып, қазіргі күні жоғары білім беруді цифрландыруға ауысып, білім беру жүйесінде қолданысқа еніп отыр.

А.Медешова студенттер мен магистранттарға ғылыми жетекші ретінде белсенді қызмет атқарып келеді. Бірқатар студенттері мен магистранттары конференция жинақтарына өз еңбектерін жариялады. Студенті мен магистранты республикалық конкурстарда жүлделі орындар иеленді.

Өрдайым ғылыми ізденіс үстінде жүретін ғалым 2015 жылы республикалық «Жоғары оқу орнының үздік

монографиясы, 3 оқулық, 50-ге жуық оқу құралы жарыққа шыққан. Ол - 10-нан астам типтік оқу бағдарламасына бірлескен авторлық топ мүшесі. Оның 5 оқу құралы баспадан шығарылып, республикамыздың жоғары оқу орындарына қолданысқа енгізілді.

Айгүлдің Scopus және Web of Science ақпараттық қорына кіретін журналдарда 8 ғылыми мақаласы, Қазақстан Республикасы ғылым және жоғары білім министрлігі Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынатын ғылыми басылымдарында 40-тан астам мақаласы жарияланды. Сондай-ақ, ол халықаралық және отандық ғылыми-тәжірибелік конференцияларға қатысып, ғылыми баяндамалары жинақтарда жарияланған. Академик Қаныш Сәтбаев «Өз білімін өмірдің, өндірістің тәжірибелерімен нығайтып, байытып отыратын, тапқан ілімін үлкенді-кішілі ашқан жаңалығын халықтың қажетіне беріп отыратын ғылым ғана өз дәрежесінде заман талабының өресінде болады,»- дегеніндей қаратөбелік ғалым Айгүлдің ғылыми зерттеулері өзектілігіне қарай бастауыш сынып оқушыларының цифрлық сауаттылығын қалыптастырудан

оқытушысы» конкурсының жеңімпазы атанған. Білім жетілдіру мақсатында біліктілікті арттыру курстарынан өтіп, кәсіби білімін үнемі жетілдіріп отырады. Мұның сырын ол: «Заман ағымына ілесіп отырғым келеді, техниканың дамуына сәйкес цифрландыру бойынша жаңалықтарға көңіл аударып отырамын. Өйткені біз оқытып отырған студенттер - ертеңгі күннің мұғалімдері, олар озық ойлы болуы тиіс. Сондықтан бізге үздіксіз оқи жүріп, оқыту керек», - дейді.

Айгүл Бақтығалиқызының еңбегі еленіп, ҚР БҒМ «Қазақстан Республикасының білім беру ісінің құрметті қызметкері» (2011), ҚР ҒЖБМ «Қазақстан Республикасының ғылымын дамытуға сіңірген еңбегі үшін» (2022ж.), «Білім және ғылым қызметкерлерінің кәсіподағына сіңірген еңбегі үшін» (2022ж.), төсбелгілерінің иегері, Батыс Қазақстан облысы әкімінің Алғыс хатымен марапатталған (2017, 2022 ж. ж.).

Айгүлдің әділдігі мен ойын еркін, әрі шынайы жеткізе білетіндігі ҚР ОАМ жанындағы сапаны бағалау және бақылау департаменті ұйымдастырған аттестату комиссиясының мүшесі, республикалық «Оқулық» орталығының сарапшысы, БҚО білім басқармасы ұйымдастырған конкурстардың қазылар алқасының мүшесі саналған жерде айқын көрінеді.

Айгүл Бақтығалиқызы әр іске жоғары жауапкершілікпен қарайтын, талапшыл, еңбекқор ұстаз ретінде әріптестері мен студенттердің арасында сый-құрметке ие. Оның өзіне де, өзгеге де талап қоя білетін, адамгершілікті биік қоятын, ғылымға адал болуды жаны сүйетін, коммуникабельді қасиетін онымен қарым-қатынасқа түскен кез келген жан жақсы байқайды.

Айгүлдің ғылыми-әдістемелік жұмысына отбасында жары Бақытжан мен бала-келіні Бейбіт пен Айнагүл, қызы Гүлнар, ұлы Нұралы қолдау көрсетеді. Өзі балаларының бойына білімге, ілімге құштарлықты оята білген. Бейбіт шетелде халықаралық компанияның белді қызметкері болса, қызы шетелде білім алып, отандық халықаралық масштабта қызмет ететін компанияда қызмет жасайды. Кіші ұлы Нұралы республикалық ғылыми жобаларының конкурсына қатысып жүр. Ғалым енді немерелері Азиза мен Омарды да білімге құмар қылуды көздейді.

Айгүл Бақтығалиқызы Ж.Аймауытұлының «Ғылым білімге қонады, ғылымсыз білім тым құрғақ,» дегеніндей білімді азаматтар тәрбиелеу әрбір ата-ананың, әл білімді ғылыми зерттеуге бағдарлау оқытушының жүгі болуы тиіс деп есептейді. Өйткені Әбу Насыр әл-Фараби айтқандай «Ғылымы жоқ елдің болашағы бұлыңғыр» болмақ.

Ерболат РАЙСОВ,

Қазақстан Журналистер одағының мүшесі

4-5 сәуір күндері Орал қаласының М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті базасында Қазақстан Республикасы жоғары оқу орындары студенттерінің «6B01601-Тарих» білім беру бағдарламасы бойынша «ҚАЗАҚ ЕЛІ ТАРИХЫНДАҒЫ ЖОШЫ ҰЛЫСЫ: МӘНІ МЕН МАҢЫЗЫ» атты XV Республикалық студенттік олимпиада қорытындыланды. Республикалық аймақтардағы жоғары оқу орындарынан 11 команда қатысты. Олимпиада 3 кезеңді қамтыды: студенттер бірлескен жобаларын қорғады, тест орындады және педагогикалық шеберлік конкурсы арқылы өзара ой алмасты. Оқытушылар мен жастар БҚУ мұражайымен танысты, Орал қаласының тарихи орындарына экскурсияға студенттер арасында тимбилдинг ұйымдастырылды.

XV Республикалық студенттік олимпиада қорытындыланды

Екі күнге созылған білім бәйгесінің нәтижесінде жеке көрсеткіште I дәрежелі диплом иегері Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университетінің студенті Тельман Ұлықбек Думанұлы марапатталды. Топтық көрсеткіште үздік көрсеткішпен озық алға шығып, топ жарған белсенді әрі білімді топ Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университетінің «Сарайшық» командасы марапатталды.

Жеке көрсеткіштер бойынша II дәрежелі дипломның иегері А.Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің студенті Абылхайыр Жанбосын және Шәкәрім атындағы Семей университетінің студенті Қайрат Айдос марапатталды. Топтық көрсеткіштер бойынша Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университетінің - «Сарыарқа ұландары» тобы, «SDU» Universityдің «МӨР» тобы марапатталды. Жеке көрсеткіштер бойынша III дәрежелі дипломмен Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің студенті Қилыбайұлы Қанат, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университетінің студенті Қуанғалиев Еділ және Қорқыт ата атындағы Қызылорда университетінің студенті Қанышұлы Махамбет марапатталды. Командалық көрсеткіш бойынша Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің «Шамшырақ» тобы, Астана халықаралық университетінің «NOMAD» тобы, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университетінің «Яксарт» тобы марапатталады.

Сонымен қатар, олимпиадада белсенділік танытып, білімін сынаған жастар номинациямен марапатталды. Командалық көрсеткіштер бойынша «Үздік жоба» атауымен Астана халықаралық университетінің «NOMAD» тобы, «Үздік креативті топ» - А.Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің командасы «Тобыл ойшылы», «Үздік шығармашылық топ» - Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогикалық институтының командасы «Торғай ұландары», «Интеллектуалдық топ» - Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық

университетінің командасы «Батыс қырандары», «Үздік топ» - Шәкәрім атындағы Семей университетінің «Шәкәрім жастары» тобы нәтиже көрсетті.

Жеке көрсеткіштер бойынша «Үздік модератор» - Мурзағали Аружан; «Үздік көшбасшы» - Қилыбайұлы Қанат, Қуанғалиев Еділ, Абылхайыр Жанбосын; «Үздік Жас педагог» - Сәрсембекова Жанерке, Қанат Үрістем марапатталады.

Жеңімпаздарды құттықтаймыз! Шығармашылық табыс тілейміз!

С 3 по 4 апреля 2024 года в Западно-Казахстанском университете имени М.Утемисова прошел третий Республиканский фестиваль студенческих театров «Умит-2024». Это мероприятие, организованное в честь 220-летия со дня рождения выдающегося казахстанского поэта, батыра Махамбета Утемисова, призвано способствовать развитию творческих способностей студентов через театральное искусство и повысить его роль в духовно-нравственном воспитании.

Главной целью фестиваля было развитие творческого потенциала студентов, расширение репертуара студенческих театров за счет произведений отечественных драматургов, а также повышение художественного уровня театральных постановок. Фестиваль также стремился выявить и поддержать молодые таланты, укрепить дружеские связи между вузами и способствовать дальнейшему развитию студенческого театрального сообщества.

На сцене драматического театра имени А.Н.Островского выступили 6 студенческих театров со всей республики.

Студенческий театр «Ақжелкен» Казахского агротехнического исследовательского университета им.

«Каракоз» Университета имени Шакарима г. Семей с постановкой «Мунлы муза».

Номинацию «Лучшая женская роль» и сертификат на сумму 50 000 получила Н.Достанова студенческий театр «Саф» Атырауского университета им. Х. Досмұхамедова «Шкафта қанқам сойлейді».

Приз зрительских симпатий и сертификат на сумму 50 000 вручен Б.Калдыбай студенческого театр «Өнер Жастан» Казахского национального женского педагогического университета Мұғалім.

Специальный приз от имени актёра, театрального режиссёра, заслуженного артиста Республики Казахстан, лауреата Государственной премии Республики Казахстан С.Кажмуратова вручено за постановку «Мунлы муза»

Республиканский фестиваль студенческих театров прошел в ЗКУ им. М. Утемисова

С.Сейфуллина впечатлил зрителей своей постановкой «Акын мен ажал», за которую был присужден главный приз и сертификат на 300 000 тенге. Второе место и сертификат на 200 000 тенге вручено студенческий театр «Жауказын» Кызылординского университета имени Коркыт-Ата за спектакль «Карагоз», а третье место и приз, которой сертификат на 100 000 тенге досталось студенческому театру «Уркер» Казахского национального педагогического университета имени Абая за постановку по произведению Айтматова «Алғашқы устаз».

Кроме того, были вручены специальные призы за лучшую мужскую и женскую роли, а также приз зрительских симпатий. Получателями призов стали актеры и актрисы из различных университетских театров.

Номинацию «Лучшая мужская роль» и сертификат на сумму 50 000 получил С.Мағауиялы молодежный театр

руководителю студенческого театра «Каракоз» Университета имени Шакарима г. Семей.

Основатели республиканского фестиваля студенческих театров ЕНУ им. Л. Гумилева на III Umit-2024, который в этом году прошел в ЗКУ имени М. Утемисова постили в качестве специального гостя.

Стоит отметить на фестивале, который прошел в 2022 году театр «Мурагер» ЗКУ имени М. Утемисова получил гран-при и принял эстафету по организации фестиваля на территории ЗКО.

Организаторы фестиваля выражают благодарность всем участникам за их творческий вклад в развитие студенческой культуры и искусства в Казахстане. Надеемся, что подобные мероприятия будут продолжаться и в будущем, вдохновляя и поддерживая молодых талантливых людей в стремлении к творческому самовыражению и саморазвитию.

Ғылымға берілген жүректер

12 сәуір - Ғылым қызметкерлері күніне орай М.Өтемисов атындағы БҚУ-да 81-ші Халықаралық ғылыми-практикалық конференция өтті.

Іс-шара жетістіктері еліміздің дамуына елеулі үлес қосқан көрнекті ғалым, академик Қаныш Сәтбаевтың 125 жылдығына арналды. Осы конференция аясында университеттің ПОҚ ғылымды дамытуға қосқан үлесі үшін "Ғылымды дамытуға сіңірген еңбегі үшін" төсбелгілерімен, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім Министрлігінің құрмет грамоталарымен және алғыс хаттарымен марапатталды. Атап айтар болсақ,

«Ғылымды дамытуға сіңірген еңбегі үшін» төсбелгісімен:

Терещенко Татьяна Александровна - Жаратылыстану – география факультеті, биология, география, химия мұғалімдерін дайындау білім беру бағдарламаларының доценті.

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Құрмет грамотасымен:

Рахимов Жумаганы Абельхаликовна - Мәдениет және өнер факультеті, музыка мұғалімдерін және орындаушылық өнер мамандарын дайындау білім беру бағдарламасының доценті;

Бекбаев Сатыбалды Шамранович – Педагогика факультеті, дене тәрбиесі кафедрасының аға оқытушысы;

Есеева Кульжапан – Жаратылыстану – география факультеті, биология, география, химия мұғалімдерін дайындау білім беру бағдарламаларының аға оқытушысы;

Антонова Наталия Михайловна - Тарих, экономика және құқық факультеті, Бизнес, басқару және туризм білім беру бағдарламасының аға оқытушысы;

Джумағалиев Асхат Хамитович - Педагогика факультеті, дене тәрбиесі кафедрасының аға оқытушысы.

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Алғыс хатымен:

Капаков Гарипулла Хамидуллиевич – Мәдениет және өнер факультетінің,

Көркем еңбек және мектептегі дизайн мұғалімдерін, сән және дизайн мамандарын дайындау білім беру бағдарламаларының аға оқытушысы;

Бисакаева Найля Жайсановна – Мәдениет және өнер факультетінің, Мектептегі көркем және дизайн мұғалімдерін, сән және дизайн мамандарын даярлау білім беру бағдарламасының аға оқытушысы;

Түлегенова Сауле Утешевна – Мәдениет және өнер факультетінің, Мектептегі көркем және дизайн мұғалімдерін, сән және дизайн мамандарын даярлау білім беру бағдарламасының аға оқытушысы;

Яковлева Елена Анатольевна - Мәдениет және өнер факультеті, Музыка мұғалімдерін және орындаушылық өнер мамандарын дайындау білім беру

бағдарламаларының концертмейстері;

Мухамбеткалиева Гульнар Тулеуовна - Мәдениет және өнер факультеті, Режиссура, хореография және мәдени тынығу - жұмысы білім беру бағдарламаларының аға зертханашысы;

Латыпова Лаззат Жумажановна - Оқу үрдісін жоспарлау және ұйымдастыру бөлімінің сарапшысы;

Исмагулова Макпал Галиевна - Ғылыми кітапхананың кітапханашысы. Бұл жетістіктер одан әрі ғылыми

жаңалықтар мен жетістіктерге тұрткі болсын. Баршаңызды ғылым қызметкерлері күнімен құттықтаймыз және біздің университеттің және жалпы ғылымның дамуына қосқан үлесіңіз үшін әрқайсысыңызға зор ризашылығымызды білдіреміз!

Главной целью «Дня открытых дверей - 2024» было обеспечить выпускников средних общеобразовательных школ полной информацией об образовательных программах университета, направлениях подготовки бакалавриата, а также новых условиях приема в вузы страны в текущем учебном году.

На протяжении всего дня 225 учеников из 29 школ города Уральск, Байтерекского района и студенты колледжей имели возможность ознакомиться с образовательными программами университета, задать вопросы ответственному секретарю приемной комиссии университета, Аманбаеву Аскару Сайыновичу.

Проректор по воспитательной работе и социальным вопросам Мерген Куанышевич Сулейменов, обратился к абитуриентам с пожеланием успешно сдать ЕНТ и достичь успехов в своем обучении и карьере.

Завершение мероприятия было отмечено концертом и продолжением

знакомства абитуриентов с факультетами университета. Они приняли участие в разнообразных мероприятиях, экскурсиях и презентациях, проводимых студенческим активом, что помогло им еще глубже погрузиться в атмосферу университетской жизни и принять осознанный выбор в пользу Западно-Казахстанского университета имени М. Утемисова.

ЗКУ РАСКРЫЛ ДВЕРИ ДЛЯ ШКОЛЬНИКОВ

11 апреля 2024 года Западно-Казахстанский университет имени М. Утемисова приветствовал будущих абитуриентов на своем ежегодном мероприятии «День открытых дверей - 2024». Это мероприятие, ставшее традиционным для университета, призвано предоставить будущим студентам обширные возможности образования и исследований, доступные в учебном заведении, а также помочь им понять процесс поступления в ВУЗ и все его нюансы.

В Западно-Казахстанском университете имени М. Утемисова с 1 по 26 апреля 2024 года прошёл методический месячник филологического факультета – яркое и насыщенное событие, которое погрузило студентов в атмосферу иноязычного мира. Методический месячник, организованный ведущими преподавателями филологического факультета, предложил разнообразные мероприятия, направленные на развитие языковых, профессиональных и творческих навыков студентов, изучающие иностранные языки.

На протяжении многих лет, он помогает студентам, будущим учителям улучшать свои языковые навыки, расширять свои знания и углублять свое понимание культуры и актуальных проблем в странах изучаемых языков.

В рамках данного месячника студенты третьего курса, группы ИЯ-32 принимали активное участие в различных театральных представлениях, деловых играх и семинарах на иностранном языке. Особое внимание привлек спектакль - мюзикл «Страдания юного Вертера»,

Совершенствование методического мастерства педагогических кадров

где участники продемонстрировали свое художественное и театральное мастерство. Студенты группы были рады показать свой интерес к классической литературе через спектакль, основанный на романе в письмах о красивой, но короткой любви Вертера и Лотты. Главные актеры, юный Вертер – Азильхан Жарасов и Лотта – Елизавета Искалиева, а также все студенты группы смогли великолепно передать все чувства, нравы, характер и судьбу героев. Также стоит отметить ведущих-рассказчиков Оксану Лобикову и Айю Булатову, которые помогли зрителям погрузиться в поэтический мир и познакомили со старой Лоттой – Бердник Вероникой. Всем известно, что любой спектакль, тем более мюзикл сопровождается музыкальным сопровождением, наш не исключение. Музыкальным руководителем выступила – Дилара Иосифова. Подруг юной Лотты великолепно сыграли Аружан Балмурзина, Даяна Лисовая и Айшан Мусаева.

Старшие преподаватели О.Г.Полянина и Р.Г.Шамгонова, а также куратор нашей группы, с подвигли нас к проведению деловой игры «Международная конференция «Trends and problems in modern school education»». Целью данного мероприятия было ознакомление студентов с актуальными тенденциями и проблемами в сфере образования, а также

поиск возможных решений и инновационных подходов. Наша конференция началась со вступительного слова старшего преподавателя О.Г.Поляниной, где она выразила важность мероприятия в контексте современных тенденций в сфере образования. После ведущие конференции О.Лобикова и А.Булатова, приветствовали стран-участниц: Казахстан, Великобританию, Финляндию, Норвегию, Нигерию, Южную Корею и Сингапур, а также были связующим звеном между представителями стран. Во время деловой игры студенты группы стали представителями в области образования, к примеру, студент Азильхан Жарасов был - ректором национального университета Сингапура «Singapore National University president».

В ходе конференции уделено особое внимание актуальным вопросам, касающимся образования в каждой из представленных стран. Каждая из стран делилась своим опытом и старалась найти доступные методы и приемы для решения важнейших проблем в области образования для своей страны, обсуждая вопрос. К примеру, во время обсуждения вопроса: What changes in curricula and teaching methods do you implement to meet the needs of modern society? Представители

Южной Кореи А.Балмурзина и А.Мусаева отметили, что страна уделяет особое внимание навыкам критического мышления и умению решать проблемы: «South Korea: We emphasize critical thinking skills and problem-solving abilities to equip students with the skills necessary to navigate complex challenges in the real world. This involves promoting inquiry-based learning and providing opportunities for hands-on experiences». В результате проведенной конференции студентам удалось не только обсудить актуальные проблемы в образовании разных стран, но предложить различные пути и решения данных проблем.

Также хочется отметить, что группа ИЯ-32 приняла участие в семинаре «Развитие уверенности». Под руководством старшего преподавателя Кадыргалиева С.И. Основная цель данного семинара заключалась в том, чтобы определить и описать факторы, влияющие на профессиональную уверенность; составить план урока, способствующий развитию уверенности и, включающий приемы развития уверенности. Студенты группы были очень активны и готовы к любым заданиям на семинаре. Группа ИЯ-32 смогла показать различные приемы и методы планирования урока и хорошее владение педагогическими терминами, и показали соответствующее владение английским языком, благодаря дружной и сплоченной работе в командах. Работая в командах, студенты определяли причины мотивации уверенности для разных профессий, в том числе и – учитель. Используя инновационные технологии, интерактивные методы, студентам было эффективнее запоминать новые приемы для развития нашей педагогической уверенности. Тема данного семинара является всегда актуальной. Если говорить о группе, то данный семинар позволил нам получить специальные методы и приемы для уверенности на уроке, потому что мы впервые начали вести уроки английского языка на практике в школах. Приемы – «Репетиция перед зеркалом» или «Стоять прямо перед классом», которые мы применили на практике, действительно работают. В завершении семинара студенты предоставили положительную обратную связь, тем самым показав, семинар прошел на высоком методическом уровне.

Эти мероприятия стали ярким свидетельством эффективности методической работы кафедры и способствовали развитию профессиональных навыков будущих педагогов. Преподаватели уверены, что полученный опыт станет ценным вкладом в их будущую педагогическую деятельность.

От лица всей группы ИЯ-32, выражаем благодарность старшим преподавателям, всем организаторам методического месячника за вклад в развитие языковой культуры нашего университета. Под руководством ведущих преподавателей на филологическом факультете иностранных языков в Западно-Казахстанском университете имени М. Утемисова, студенты 3 курса, ИЯ-32 смогли проявить себя с разных сторон. Студенты получили возможность показать свои знания и таланты, расширить кругозор и получить заряд мотивации для дальнейшего изучения иностранного языка. Поэтому методический месячник иностранного языка является не только платформой для развития языковых навыков, но и площадкой для общения и обмена опытом между студентами и преподавателями.

Вероника БЕРДНИК,
студент группы ИЯ-32

Филология факультетінде өткен «Білім беру жүйесінде оқытудың инновациялық әдіс-тәсілдерін пайдалану арқылы педагог кадрлардың әдістемелік шеберлігін жетілдіру» тақырыбындағы әдістемелік айлық аясында 12 сәуір күні 6B01711 Қазақ тілі мен әдебиеті, ағылшын БББ ҚТӘА-21 тобында «Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы» курсы бойынша Рай категориясы тақырыбында магистр, аға оқытушы Р.Ж.Сисенбаеваның семинар сабағы өтті.

Әнмен өрілген сабақ

Семинарға Әдістемелік жұмыс және білім беру технологиялар бөлімінің әдіскері Ермекбаева Лаура Джасузаковна қатысты. Оқытушы сабақты «Жүректен-жүрекке» тренингі арқылы бастады. Студенттер бір-біріне жылы лебіздерін, тілектерін райлардың түрімен білдірді. Мысалы: Бүгінгі сабаққа сәттілік тілеймін. Жақсы балл алсам екен. Бүгінгі күніміз сәттілікке толғай. Армандарымыз орындалса игі еді. Ойлаған мақсатымызға жетейік, т.б. Келесі кезеңде студенттер 4 топқа бөлініп, райдың түрлерін, зерттелуін, грамматикалық формаларын топтастыру стратегиясы арқылы түсіндірді. Содан соң «Мақал-сөздің мәйегі» семантикалық картасы арқылы білім алушылар «Оқи берсең - көзің ашылады, Отыра берсең - жалқаулық басынады», «Жеті жұрттың тілін біл, Жеті түрлі білім іл», «Білегі күшті бірді жығады, Білімі күшті мыңды жығады» тәрізді мақал-мәтелдердегі етістіктердің рай түрлерін ажыраттық. Келесі кезеңде тақтадағы сөйлемдерге толықтай морфологиялық талдау жасалды. Сергіту сәті ретінде қазақ әндерін тыңдап, ондағы рай түрлерін таптық. Сабақ соңында БББ (Білемін. Білдім. Білгім келеді) стратегиясы арқылы кері байланыс орнатты. Оқытушы СТО стратегиялары, семантикалық карта, жалпы түрлі әдіс-тәсілдер арқылы тақырыпты жоғары дәрежеде меңгертті. Сабақ өте қызылғылықты өтті.

Алина ДЖАЛКАТОВА,
ҚТӘА-21 топ студенті

ЗЕРТТЕУ ЖАЛҒАСУДА

2024 жылдың сәуір айында М.Өтемісов атындағы БҚУ ғалымдар тобы Батыс Қазақстандағы бауырмен жорғалаушыларды зерттеулерін жалғастырды. Бұл экспедиция ҚР ҒЖБМ Ғылым комитеті грантымен жыландарды зерттеу жөніндегі көпжылдық жобаның ажырамас жалғасы болды.

Біздің ғалымдар Маңғыстау, Атырау және Батыс Қазақстан облыстарында болып, Орал даласынан Үстірт шөлдеріне дейінгі герпетофаунаны зерттеуге кірісті.

Түрлер құрамын анықтаудан бастап, қауымдастықтағы түрлердің санын есепке алуға дейін зерттелген әрбір учаскесі мұқият талдаудың объектісіне айналды. Ғалымдар ДНҚ талдауы үшін тіндердің үлгілерін жинап, фото және бейне түсірілім жүргізді. Бұл аймақтағы герпетофаунаның таралу процестерін тереңірек түсінуге мүмкіндік береді.

Зерттеу нәтижелері аймақтың зоогеографиялық ерекшеліктеріне көңіл бөліп қана қоймайды, сонымен

қатар адамның әсері мен климаттың өзгеруін ескере отырып, герпетофаунаның таралу процестерін модельдеуге көмектеседі.

ЭКСКУРСИЯЛЫҚ САБАҚ ӨТТІ

12 сәуір күні «Тіл мен әдебиет мұғалімдерін дайындау» БББ-ның аға оқытушылары Н.А.Қабошева, Н.К.Ахатова филология факультетінің ғылыми-әдістемелік айлығының жоспарына сәйкес, қаламыздың ең танымал, беделді ІТ компаниясы TORUS.KZ ЖШС-ға экскурсия ұйымдастырды. Экскурсияға 6B01711 «Қазақ тілі мен әдебиеті», ағылшын, 6B01703 «Орыс тілі мен әдебиеті» БББ-ның 1,2-курс студенттері қатысты. «Жасанды интеллект арқылы мәтіндерді талдау, басқа тілдерге аудару және өңдеу» деп аталған ашық экскурсиялық сабақты компанияның негізін қалаушы Дәурен Гарипұлы Ғабдоллаев пен директоры Назбек Ахметұлы Жүсіпқали жүргізді.

Экскурсияда TORUS.KZ бірегей ІТ жобалары мен инновациялық қызметтері: 3D стерео брошюра сериясын жасақтау, интерактивті кітап, интерактивті AR-карта, 3D-сканерлеу/жәдігерлерді қалыптастыру/басып шығару, киелі жерлердің интерактивті 3D-картасы, анимациялық және басқа да бейнероликтер жасақтау таныстырылды. Кездесу соңында Дәурен Гарипұлы Ғабдоллаев студенттерге AR технологиясын қолдана отырып жасалған инновациялық визиткалар, заманауи AR-брендбуктер табыс етті. Ашық экскурсиялық сабаққа риза болған оқытушылар мен студенттер компанияның негізін қалаушы Дәурен Гарипұлы Ғабдоллаев пен мамандарына алғыстарын білдіріп, шығармашылық табыс тіледі.

ҚАЛА МЕКТЕПТЕРІ АРАСЫНДА ОЛИМПИАДА ӨТТІ

Филология факультетінде «Білім беру жүйесінде оқытудың инновациялық әдіс-тәсілдерін пайдалану арқылы педагог кадрлардың әдістемелік шеберлігін жетілдіру» тақырыбында өтіп жатқан әдістемелік айлық аясында кафедра аға оқытушылары И.С.Султанязова, Н.А.Кабошева, Ж.Г.Мусиналардың ұйымдастыруымен

2024 жылдың 8 сәуірінде қала мектептерінің 10-11 сынып оқушылары арасында Қазақ тілі мен әдебиеті пәнінен олимпиада өткізілді. Комиссия төрағасы болып факультет деканы А.А.Ақбулатов бекітілсе, комиссия мүшелері ретінде К.Б.Жумашева, А.Т.Калиева, А.С.Мырзағалиевалар тартылды.

“Полиглот” зияткерлік ойыны

2 сәуірде М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің филология факультетінің «Шетел тілдері мен әдебиеті мұғалімдерін дайындау» БББ оқытушылары, магистрлері Кабасова К.А., Тлеуенова Э.Ж. «Білім беру жүйесінде оқытудың инновациялық әдіс-тәсілдерін пайдалану арқылы педагог кадрлардың әдістемелік шеберлігін жетілдіру» әдістемелік айлық аясында «Полиглот» зияткерлік ойыны өткізілді, онда педагогикалық және физика-математика факультеттерінің 1 курс студенттері (НО-12, ПиП-12, ИС-11 және М-11) қатысты.

Іс-шараның мақсаты – студенттердің тіл үйренуге деген қызығушылығы мен ынтасын арттыру, шығармашылығын дамыту және студенттердің белсенділігін арттыру, сөйлеу дағдыларын жетілдіру.

Ойын барысында екі команда қазақ, орыс және ағылшын тілдерін меңгергендігін көрсетіп, тіл, әдебиет және өлкетану пәндері бойынша викторинадан өтті. Сондай-ақ «Капитандар сайысы мен үш тілде мақал-мәтел сайысы» өткізілді. Команданың әрбір мүшесі үш тілде өлеңдерді мәнерлеп оқыды.

Айта кету керек, студенттер барлық тапсырмаларды абыроймен орындады. Ойын қорытындысы бойынша жүлделі орындарға ие болған командалар анықталды. Жарыс соңында жеңімпаз атанған командалар дипломдармен марапатталды.

Жазушы Мәди Айымбетовтың «Бопай ханым» тарихи романын оқып шықтым. Кез келген шығарманы оқыған соң ойланасың, бұл шығарма тек ойландырып қана қойған жоқ, тарихи деректері қолыма қалам алғызды. Мен тарихшы емеспін. Қандай мамандық иесі болсаң да өз халқыңның тарихын білу адамның таным көкжиегін кеңейте түсетіні белгілі. Бұрын Әбілхайыр хан туралы жақсы пікірде болмағаным шындық. Бұл кітаптың анотациясында жазылғандай тарихи роман он сегізінші ғасырда өмір сүрген қазақтың бас ханы Әбілхайырдың жары Бопай Сүйіндікқызының өмірнамасына арналған. Бірақ мені романның басты кейіпкері Бибәтима – Бәтима – Бопай ханымның Әбілхайыр ханның тағдырындағы орны ғана емес, төл тарихымыздың қалтарысында күні бүгінге дейін бұрмаланып келген шындық пен ақиқатты көру болды. Бұл жалғыз мен емес, жастары жетпістен асып кеткен кеңес заманындағы бұрмаланған тарихты оқыған менің замандастарыма ақиқаттың кілтін ашқан құнды еңбек екенін айтқым келеді. Кітапты оқи отырып тарихи сананың беріктігін, өлмейтіндігін, ескірмейтінін анық көреміз.

Бопай ханымның қазақтарға тұтқынға түскен қалмақтың жаралыларына қалай көмектескенін оқығанда досына ғана емес, тіпті дұшпанына да мейірім танытатын қазақты елді тарих сахнасынан сирек кездестіретініміз ойға келді. Біз осы қасиетімізді бүгінде жалғастырып келеміз ... Енді тарихи шындықты роман тілімен айтсақ: Еділ қалмағы мен Жайықтың казак – орысы бар, орыс билігінің арандатуымен естек ағайындардың соңғы кездегі шабуылдауының үдеуі және шығыстан ойраттар жан-жағынан қыспаққа алып тұрған жағдайдан шығудың амалын іздеп соңғы рет бұдан 4 жылдай бұрын Петербурмен ынтымақтасу одағын

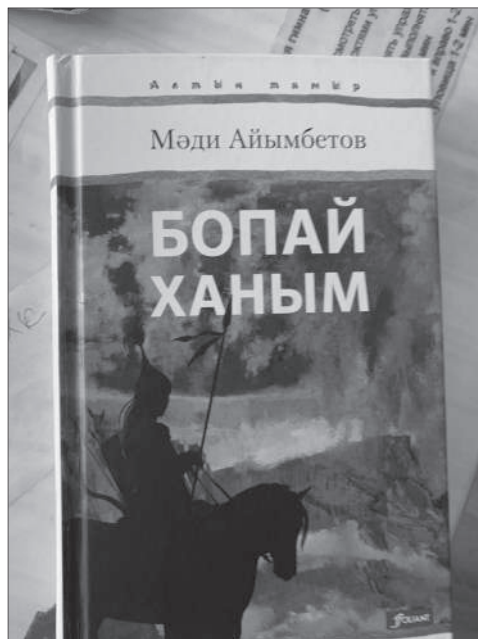
жасаудың әрекеті сәтсіз аяқталғанынан бері хан ордасы бұдан былайғы жерде өз күшіне сүйеніп, тас түйін болуға бекінген еді. (Бопай ханым: тарихи роман. Мәди Айымбетов. – Нұр Сұлтан: Фолиант, 2021 - 42 б.) Ресей мемлекеті номад ханмен әскери одақ жасаудан бас тартқан. Оларға бодандықты мойындайтын келісім керек еді. Бұл аса жауапты істі олар Санкт – Петербургтің арнайы мәліметтер өкілі сыртқы істер коллегиясының тілмашы, дипломат, шоқынған азиат, өзінің қандастарының, номадтардың тілін, ділін жақсы білетін, аты-жөнін орысшалап алған Құтмұхамбет Тәуекел - Алексей Иванович Тевкелевке сеніп тапсырған болатын. Ол хан ордасының сеніміне кірудің неше түрлі айласын қарастырды. Осы ретте ол Әбілхайырға бір кездері ықыласы ауып, достық қатынасын үзбеген естек Алдарбайды пайдаланып, оған башқұрттар мен қазақтар арасындағы шиеленісті тоқтату үшін Ресейге,

Алдарбайға Әбілхайыр екі елшісін қосып жібереді. Бопай ханым бұл хатқа патшайым қол қойғанда хан ұлдарын аманатқа берудің ақиқаты турасында ана ретінде егіліп тұрса да елдің тыныштығын жоғары қояды. Осы кезде Алтын Орданың билеушісі Батуға Русь князі Ярослав бағынғаннан кейін, толық бойұсынудың белгісі ретінде ұлы Александрды аманатқа бергені ойыма келді. Әбілхайыр хан қолын қойып мөрін басқан қағазда қазақтардың башқұрттармен келісімде болуына орыс билігінің қолдау білдіруі мағынасында ғана жазылған. Мұндай хаттың патшайымның мақұлдауына ие болмасын білген Тевкелев орысша мәтінінде хаттың соңғы түйінді сөйлемін былайша өзгертті: ... сол себепті біз, Әбілхайыр хан, Орта және Кіші жүздің қазағы, басымызды иіп мархабат ете отырып, сіздің қызметшіңіз болып табыламыз және барша қараша халықпен бірге өзіңіздің қорғаншылығыңызды тілеп сіздің бодандығыңыздағы Оралдың

тұсындағы қорымда. Біз тапқанынан жоғалтқаны көп елміз ғой. Әдебиет өмірдің айнасы. Мәди Айымбетовтың осы еңбегін оқып, айнадан көргендей шындықты көріп отырмын. Қазақ елі неге 300 жыл бөтен елге бодан болды деген сұрақ мазалаған жандар болса, осы еңбекті оқысын. Автор қазақтың бас ханы Әбілхайырды ұлықтаған (реабилитациялаған). Әбілхайыр сияқты тұғаларды таныған ұрпақ кемелденіп өседі. Осы жерде Бопай ханымның немересі Тойғараға: Орыстың пиғылына сеніп тіршілігіңді түземендер деген ақылы да, баласы Нұралыға айтқан іргедегі өз ағайының да пиғылы тұзу емес тәрізді дегендері күні бүгін де өміршең... Биыл Астана қаласының Есіл ауданындағы Е 578 көшесіне Бопай ханымның есімі берілді. Бұл қаншама жылдар өтсе де кейінгі ұрпаққа тарихи сананы жаңғырту болды.

Біздің соңымыздан жастардың мықты толқыны келе жатыр. Қазір ақпарат

Тарихи сананы жаңғыртқан еңбек

Петербургға, патшаға хат жолдап жүгінү мәселесін орданың құлағына салады. Әбілхайырдың нықтап айтқан жауабын сөзін бөлмей тыңдаған Алдарбай одақтасуға қатысты өзінің басқаша ойын білдіріп, «бұл Петр патшаның уағында болған әңгіме ғой, енді өзіңіз ойлағандай келісім туралы хатыңыз керек патшайым Анна Иоанновнаға»-дейді. Хат жазылады оны патшайымға тапсыруға Орал естегі

арғы бетінде тұратын башқұрт халқымен ынтымақты өмір сүруге тигізер көмегіңізді күтеміз. Сізге игілікті тілейміз және сіздің боданыңыз боламыз». Ал Тевкелевті бұл ісі үшін Санкт – Петербургте генерал шені күтіп тұрған еді. 1731 жылдың 19 ақпанында Әбілхайыр ханның ордасын өз империясының құрамына қабылдау туралы патшайым Анна Иоанновна грамотаға қол қойды. Орынбор генерал губернаторы Иван Неплюевтің Әбілхайыр хан болып тұрғанда қазақтарды түбегейлі мойынсұндыруды іске асыра алмайтындығына көзі әбден жетеді. Ендігі әрекеті Бас хандықтан үміткер Барақ сұлтанды Әбілхайырға қарсы қойып, оған Әбілхайыр бұдан әрі жер басып тірі жүрмеуі керек деген жасырын бұйрық береді. Ол адамды құртуға болады, бірақ жеңуге болмайтындығын түсінбей тұр. Барақтың сенімді серігі Сырымбет Әбілхайырды өлтіреді. Елді ел қыламын, мойнын жатқа идірмей, қан төгіссіз сақтау үшін жаным садаға. «Жайық өзені кеуіп қалғанша, тіпті ақыр заман келгенше қазақ халқы бұл жерден айырылмайды» деп қолдан келгенінше арпалысып, небір дұшпанға дес бермеген ұлы тұлға Әбілхайыр өзгенің емес, өз іргесінен шыққан қаскөйдің қанды қолынан қапияда ажал құшады. Оның мүрдесі Қабырға өзенінің Өлкейікке құяр

өте көп, солардың құнарын сараптап көрсету ұрпақ үшін өнегелі өріс болуы керек. Бүгінгі ұрпақ тарихи шындықтан сабақ алуы тиіс. Өкінішке орай өткенін, ұлыларын біле бермейтіндер де кездеседі. Мұндай келеңсіздіктің қоғамымызда әлі кездесетіні жаныңды ауыртады... «Бір қарын майды бір құмалақ шірітеді» деген. Бір мансапқор сатқынның кесірінен Қазақ елі 300 жыл бойы бөтен елге бодан болған. Ұрпағымыз саналы, арлы болсын. Үлкен ойларға жетелейтін салмақты сөз айтатын жасқа келгендіктен жастарға Қазақстанның жарқын болашағын құру үшін еліміздің терең тарихынан отаншылдық рух беретін осы кітапты оқуды ұсынамын. Біз бұл кітапты оқыңыздар деп қанша мақтап, ұрандатсақ та қазіргі гаджеттерге таңылған заманда екінші бірі кітапты тауып алып оқи қоюы екі талай. Ондайлар осы шағын мақаланы оқып-ақ нақты тарихи ақиқатқа бірден көз жеткізер деген ойдамын. Мәди Айымбетовтың осы «Бопай ханым» еңбегінде бүкіл қазақ халқын тығырыққа тіреген бақталастық пен тақталастық, сатқындық екенін таза тарихи шындықпен көрсеткен.

Сұлушаш ҚҰЛМАЛИЕВА,
зейнеткер ұстаз,
Астана қаласы

Кітап - сарқылмас қазына

Адамзат баласының қол жеткізген ұлы игіліктерінің бірі - білім қазынасы. Ол ұрпақтан-ұрпаққа ауызша, жазбаша түрде немесе әдебиет арқылы да жеткен. Кітап адам баласының сен ғасырлық ақыл-ойының жемісі, тарихи мен тағылымының алтын сандығы. «Кітап дегеніміз - алдыңғы ұрпақтың артқы ұрпаққа қалдырған рухани өсиеті. Кітап оқудан тыйылсақ, ой ойлаудан да тыйылар едік», - деген еді Ғабит Мүсірепов. Кітап таңдап, талғап оқи білу, оны түсіну мен түйсіну, алған әсерді өмір қажетіне жарата білу - әрбір адамның білігі мен білімін, пайымы мен парасатын айқындайтын алғы шарттардың бірі. Кейбір жандар үшін баға жетпес оқу құралы болса, кейбір жандарға жұмбақ әлем болып қала бермек. Кітаптың құдіретін сөзбен жеткізу мүмкін емес. Сол құдіретті

кітаптың бізге тигізер пайдасы өте мол. Себебі кітап оқырманның ойлау қабілетін жақсартып, оның сөздік қорын молайтып, жан дүниесін рухани байытады. Кітапты оқитын оқырман сол сәттен ақ жан дүниесі керемет сезім баурап. Сол кітаптағы болып жатқан оқиғаның ішіне еніп кеткендей болады. Кейіпкермен мұнайып, күліп, ойнап керемет сәттер қалдырса, ал сол кітаптағы әр түрлі ситуациядан автормен қоса өмірде де шығуға оны қайталамауға тырысады.

Кітап-таңғажайып әлем іспеттес. Бұл әлемде сен өзіңе керекті дүниелерді алып қана қоймай, сол әлемде болған қателіктерді шынайы өмірде жібермеуге күресесің. «Кітап – білім бұлағы, білім

- өмір шырағы» деген екен дана халқымыз. Бүгінде бұл сөздердің мағынасы әлі де жойылған емес. Себебі кітап арқылы біз жастар білім алсақ, сол білім арқылы өміріміздің соңына дейін нәр аламыз. «XXI ғасыр – мәдениеттің, ғылым мен білімнің ғасыры. Бар білімнің қайнар көзі - кітапта» деген болатын. Бұл сөздер бекер айтылмаған. Себебі кітап-озық елдің қатарына кірудің басты кілті деп ойлаймын. «Кітап маған тақтан да қымбат», - деп көрсеткен Шекспир. Бұл сөзден түйер ойымыз, адамға жан азығы, рухани байлығы бола білген - кітап. Сол себепті оның орны тақтан да жоғары. «Наданмен қас болғанша, кітаппен дос бол», - дейді Баус. Кітап - сенің асып-таспайтын асыл досың.

Себебі кітаппен дос болған адамның ой-өрісі кең, сөз мәдениеті жоғары, саналы, жан-жақты болып тәрбиеленері сөзсіз. Білімнің көзін ашып, ең алғаш ғылым саласын таңытқан, оқытып-үйреткен – кітап.

Өр ұлттың, елдің келешегі мен болашағын баян еткен, тарихи мен өткенін жыр еткен де - кітап болатын. Сондықтан да, «кітап әлемдегі құпиялы ұлы ғажайыптардың бірі», - дейді Горький. Онда біз әлі білмейтін, естіп оқымаған қыр-сыры көп. Оны тек кітаппен дос болған адам ғана құпиясын ашып, ғажабын танып біле алады.

Ботагөз НҰРБОЛАТҚЫЗЫ,
Филология: қазақ тілі мамандығы
3 – курс студенті

«Тыйым сөздер - тәрбиенің көзі» атты тәрбие шарасы

Педагогика факультетінде аға оқытушы Г.Б.Мусагалиеваның ұйымдастырумен «Ұлттық құндылық - тәрбиенің түп қазығы» жобасы аясында «Тыйым сөздер - тәрбиенің көзі» атты тәрбие шарасы оздырылды.

Мақсаты: қазақ халқының ұлттық құндылығын, терең тамырлы өнегелі әдет-ғұрпын, салт-дәстүрін, ырым-тыйымдарын, мәдени мұрасын студенттер бойына дарытып, теориялық білімдерін практикамен ұштастыра отырып, ырым тыйымдардың ең жақсы үлгілеріне, халықшылдыққа, имандылыққа, еңбекшілдік және адамгершілік рухында тәрбиелеу және рухани жан дүниесін дамыту.

Шарада студенттер топтарға бөлініп, ырым-тыйымдарға байланысты түрлі тапсырмалар орындады. Ырым-тыйымдардың мән-мағынасын ашып, қимыл-әрекетпен көрініс арқылы көрсетіп, постер қорғап, экранда көрсетілген суретке қарап қандай ырым-тыйым екенін тауып, шара соңында «Қазақтың дәстүрлері-ай» әні шырқалды.

Филология факультетінің ИЯ-11 топ студенттері топ жетекшісі Д.Б.Навековамен «Ұлттық құндылықтар - тәрбиенің түп қазығы» жобасы аясында әдеп мәдениетіне тәрбиелейтін ырымдар мен тыйым сөздердің мән-мағынасын түсіндірді.

Ырым-тыйым әдептілік негізі

Шараның мақсаты - ұлттық рухының кемелдене түсуіне, туған халқына қызмет ету бағытындағы парыздылық қасиетін қалыптастыруына бағдар беру. Ұлттық құндылықтарымызды насихаттап, жандануына ықпал ету. Елбасымыз Н. Ә. Назарбаев: «Болашақ ұрпағымызды тәрбиелегенде, оларға жастайынан

болмысымызды айқындайтын ерекше дүниелер түсіндірілді. Топ ұлдары ләңгі тебуден жарысып ұлттық ойынымызды ойнаса, топ қыздары ырым-тыйымдардың мағынасын ашып түсіндірді. Сонымен қатар шарада асық ату секілді ойындарда ойналды. Студенттердің бойына елге деген, ұлттың дамуына үлес қосуға

имандылық пен ұлттық қасиеттерді сіңіре білсек, сонда ғана біз ұлттық рухы дамыған, Отанының гүлденуіне өз үлесін қоса алатын азамат өсіре аламыз»- деген болатын. Рухани асыл қазынамыздың жаңғыруында, ұмыт болып бара жатқан ұлттық құндылықтарымызды өскелең ұрпақтың бойына сіңіруде бұл шара алғашқы қадамдарының бірі болды. Шарада ләңгі тебу, қазақтың ырым-тыйымдарының мағынасын ашу секілді мәдени

деген құлшынысын ашу, ұлттық рухани, мәдени құндылығымызды сақтап қалу оны одан әрі дамыту, келешек ұрпаққа насихаттау әр адамның парызы деп сіңіру.

Шара топ кураторының алғыс сөзімен және естелік суретке түсумен аяқталды.

Айшат ЕРМЕҚАЛИЕВА,
ИЯ-11 тобының студенті

АБАЙ ҚАРА СӨЗДЕРІНІҢ ТӘРБИЕЛІК ҚҰНДЫЛЫҒЫ

Абай – қазақтың ұлы ақыны, философы. Абайдың дүниетанымдық көзқарастары, ой-пікірлері XIX ғасырдың екінші жартысында қалыптасты. Әйгілі шығыс классиктері: Фирдауси, Сағди, Ширази, Науаилардың шығармаларын оқып, олармен жете танысты. Сонымен қатар батыстың атақты ойшылдары мен кемеңгер философтары Сократ, В.С.Белинский, тағы басқаларының шығармаларын оқыды. Оқыған шығармаларындағы көзқарастарды өз дәуірімен салыстыра ой қорытып, олардың ой-пікірлерін қазақ өмірінде болып жатқан өзекті мәселелерді қара сөздері арқылы түсіндіруге тырысты. Адамзат қауымында болып жатқан жан мен тән, өмір мен өлім жөнінде жазылған философиялық толғамдары қазақ халқының басында қалай болып жатқандығы жайлы түсіндіріп, оған өз көзқарасын білдіруге тырысты. Абай қара сөздерін публицистикалық стильде жаза отырып, оқырманмен сырласады, пікірлеседі, кеңескен түрде мазмұнды да мағыналы өзіндік ой-пікірін білдіреді. Абайдың өзі қара сөзін жазар алдында оқырманға «керек кісі болса алсын, алмаса, өз сөзім өзіндікі» деген болатын. «Атымды адам қойған соң» үндемей қалмайын, өмірден көрген - түйгендерімді кейінгі жастарға айта отырайын, егер де шалыс басып жүрген жастар болса, келеңсіз іс-әрекеттерін түзетер, ой-елегінен өткізер дегенді айтқысы келеді. Абай қара сөздерінің барлығы да сол замандағы әлеуметтік күрделі мәселелерді сөз еткенімен, бүгінгі таңда да қара сөздеріндегі ғибратты ойлары мен ақыл-кеңестері әлі де маңыздылығын жойған жоқ, керісінше, Абайдан алар өсиетті кеңестері нағыз осы дәуірге лайықталып жазылғанға ұқсайды. Соған қарағанда Абайдың: «Дүние – үлкен көл, заман – соққан жел», «Алдыңғы толқын ағалар, артқы толқын інілер, кезектене бөлінер, баяғыдай көрінер» деген сөздерінен-ақ тұжырымдамаларының қазіргі жастар үшін де берер тәрбиесі орасан зор болары анық.

Отыз бірінші қара сөзіндегі айтылар ойға көңіл бөлсек: «Естіген нәрсені ұмытпасқа төрт түрлі себеп бар: әуелі көкірегі байлаулы берік болмақ керек, екінші – сол нәрсені естігенде, я көргенде ғибратлану керек; үшінші – сол нәрсені ішінен бірнеше уақыт қайтарып ойланып, көңілге бекіту керек; төртінші – ой кеселді нәрселерден қашық болу керек. Ой кеселдері: уайымсыз салғырттық, ойыншы-күлкішілдік, я бір қайғыға салыну, я бір нәрсеге құмарлық пайда болу секілді. Бұл төрт нәрсе – күллі ақыл мен ғылымды тоздыратұғын нәрселер». Абай осы төрт нәрсені ашып айту арқылы үлкен мәселені көтеріп отыр. Адам баласының есту арқылы біліп-танудың қаншалықты қажеттігін әдемі түсіндіріп береді. Абайдың бұл ғибратты ойлары білімді де ойлы, зерделі де саналы, көкірек көзі ашық болатын жас ұрпақты тәрбиелеуде айрықша маңызды екендігін біле түсеміз.

Отыз үшінші қара сөзінде Білім-ғылым үйренбекке талап қылушыларға әуелі білмек керек,» – дей келе, талапты болудың бірнеше шарттарын түсіндіріп береді. «Әуелі білім-ғылым табылса, ондай-мұндай іске жаратар едім деп, дүниенің бір қызықты нәрсесіне керек болар еді деп іздемек керек» деген сөзінің астарына үңілер болсақ, мұнда жастарды білімге ұмтылдыра отырып, алған білімін махаббатпен, сүйіспеншілікпен іске асыра білу керек дегенді айтады. «Тегінде адам баласы адам баласынан ақыл, ғылым, ар, мінез деген нәрселермен озбақ, одан басқа нәрсемен оздым дегенінің бәрі ақымақтық», – деп еңбек, ғылым, адамгершілік, әдептілік мәселелерді сөз еткені, оның адам баласын, әсіресе, жастардың, ғылым мен білімді үйрене отырып, өз еліңді көркейте біл дегені болса керек. Сондықтан да Абайдың қара сөздерінен әлі де ғибратты ақыл-кеңестерді аларымыз мол, қара сөздерін тұшынып оқып, Абай айтқан жолмен жүрер болсақ, қазақ елінің жастары өнегелі, ақылды, алған білімдерін еліміздің экономикасын көтеретін саналы жастар болары сөзсіз.

Қарақат ШОХТИЕВА,
Мәдени тынығу жұмысы мамандығы
2 – курс студенті

ХИМИЯ

адам өмірінде

Мен Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті Жаратылыстану-География факультетінің Химия 6В05301 мамандығында оқимын. Биыл 2-курсты тәмәмдағалы жатырмын. Жалпы өз мамандығыма сәйкес химияның адам өміріне не үшін керектігін айтқым келеді...

Химия-ғажайып ғылым. Бір жағынан, бұл айналамыздағы және ішіміздегі көптеген пайдалы және зиянды заттарға қатысты. Екінші жағынан, бұл өте дерексіз және кез-келген микроскопта көрінбейтін ұсақ бөлшектермен, күрделі формулалармен және бір қарағанда түсініксіз заңдармен айналысады.

Егер ежелгі грек діни қызметкерлерін алғашқы химиктер деп санасақ, онда химия ғылымы өте ескі ғылым. Дегенмен, ол әлі күнге дейін түсініксіз және ашылмаған сырлары өте көп. Химия адамдарды пәнге деген қызығушылығын дамытудың ең үлкен мүмкіндіктерін қамтиды. Түстің өзгеруімен, жарылыспен, тұтанумен, эмоционалдылықпен бірге заттардың жарқын, күтпеген өзгерістерін пайдалану және т.б. Химияны үйрену қиын. Егер басынан бастап бұл мәселе шешілмесе, көп ұзамай бәрі түсініксіз болады. Осы пәнді оқудың басынан бастап маған химияның көптеген ұғымдары мен заңдарын түсіну, есте сақтау, ең бастысы практикада қолдану өте қиын болды. Бір сұрақ туындады: маған химия не үшін керек? Көркем әдебиетті оқи отырып, мен химияны эмоционалды тілде түсіну оңайырақ екенін түсіндім. Жарқын және жанды түрде өткізілетін сабақтар мен сабақтан тыс іс-шаралар білім қосып қана қоймай, тақырыпқа деген қызығушылықты арттыра түсті. Химия пәнінің айрықша ерекшелігі-ол сабақ барысында химия зертханасында, кабинетте тәжірибе көрсетумен сүйемелденеді. Химия қоршаған

ортаны, тіпті бүкіл табиғатты жақсы білуге көмектеседі. Химияның арқасында күнделікті өмірде және күнделікті өмірде жиі кездесетін су, ас тұзы, түрлі металдар, полимерлер, пластмассалар және т.б. сияқты заттардың ішкі құпияларын білуге және олардың пайдалы жақтарына назар аударуға болады. Экологиялық проблемалардың химияға тікелей қатысы бар, өйткені ол Қазақстандағы халық шаруашылығының ең ірі салаларының негізі болып табылады. Бұл Химиялық өндіріс және химия өнеркәсібі, түсті және қара металлургия, минералды тыңайтқыштар өндірісі, мұнай-газ химиясы, силикат өнеркәсібі және басқа да өндірістер.

Қазіргі адамның өмірі химиямен тығыз байланысты. Әр қадам сайын біз химия өнімдерімен кездесеміз, сол себептіде химия адам өміріне тікелей қатысы бар деп есептеймін.

Дильназ АМАНЖАНОВА,
Хим-21 тобының студенті

Қауіпті зор бәлекет

Сөздері сан ұрпаққа сабақ болған Шәкәрім Құдайбердіұлының мағыналы шығармалары әлі күнге қазақ қоғамында құнын жоймай келе жатқаны анық. Солардың бірі, «Құмарлық деген бір ит бар, Жаныңа жау шын ит бар» деген жолдарын бүгінгі тақырыбымызға арқау қылып алдық. Расында, Шәкәрім айтқан құмарлық бүгінде қоғамға қауіп төндіріп отырғаны белгілі. «Құмар» негізі арабша сөз. Бұл сөз жеңіл жолмен мал табу мағынасын білдіреді. Қысқа өмірдің қадір-қасиетін жете түсінетіндер болғанымен, өкінішке қарай, бағамдай білмейтін жандар да жетерлік. Олар арақтың арбауына түскендер мен құмар ойынның құрсауында қалғандар және шылымның шырмауында жүргендер. Ал, бүгінгі мақала кейінгі жылдары жасөспірімдер арасында бөлек алып бара жатқан бірреттік вейп кеселі яғни электронды темекі жайында болмақ. Әлі оң-солын танып болмаған жас ұрпақ электронды шылымның түтініне уланып, көктей солуда.

Қазір елімізде электронды темекі шегу сәнге айналған бұны 2003 жылы Қытай фармацевты Хон Лик ойлап тапқан бұл батареямен қуатталатын, темекі өнімдерін қыздыратын құрылғы. Өндірушідер жоғары температурадағы зиянды түтін емес, бу шығады деп сендіріп, осылайша технологияны темекі нарығына тез өндіріп жібереді. 2005 жылы әлемде электронды темекі шығаратын завод тек қана біреу болса, қазіргі кезде 600 ге жуықтай. Ал құрылғыны тұтынушылардың басым көпшілігін әйелдер мен жасөспірімдер құрайды. Қазақстанда 24 қаңтардан бастап вейп өнімдерін сатуға толықтай тыйым салынған болатын алайда қаламызда көптеген жерлерде бұл тоқтай қойған жоқ. Оның зияны мен салдары қанша айтылсада тоқтай қойған емес. Осыған орай қаламыздың тұрғындарынан сауалнама алған болатынбыз.

Нұрлан (23 жас)

«Бірреттік темекінің зияны жайлы білемін, бірақта күнделікті қолданамын. Неге десеңіз - тәуелділік. Оны шекпейін десем стресс болып барлық нәрсеге жындана қарай бастаймын. Болашақта қоямын деген үміттемін.»

Алтынай (35 жас)

«Мен бұл зиянды нәрселерге тіпті қарсымын, тек қана бірреттік темекі емес сонымен қоса қарапайым темекілерге де тыйым салыну қажет. Бұл біздің жастарымыздың болашағы үшін қажет деп санаймын. Күйеуім темекі шегеді тастайын десе қоя алмаймын деп ақталады. Қазірде темекінің бағасы у дай қымбат, күніне бір қорап темекіні бітіреді. Бұл тек қаламыздың проблемасы емес, бүткіл еліміздің проблемасы деп ойлаймын»

Жұмасұлу (52 жас)

«Темекі деген бәлекетпен әлек болып келе жатқанымызға көп болды ғой. Естіп, көріп жүрміз, қазір

ол да түрленіп, бірреттік, электронды темекілер пайда болған. Жеткіншек қыз-жігіттер, одан қалса мектептегі оқушылар да соған үйірсек. Жасанды темекіден сыртқа жағымсыз иіс шықпайды, бірақ ішкі ағзаларына қандай зиян тигізіп, улап жатқанын ойлаудың өзі қорқынышты. «Еліміздің ертеңі - жастар» дейміз, енді ең болмаса болашақ үшін жастарды жаманнан жиренуге үйреткен жөн деп ойлаймын.»

Өмір бір-ақ рет беріледі, өмірдің бізге берілген уақыты шектеулі. Ал бұл зиянды әрекеттер деңсаулықты құртып, өлімге деген қадамдарын ақырын ғана жасап жатыр. Әр адам өзінің өмірі үшін өзі жауап береді, дегенменде салауатты ұрпақ ертенгі күніміздің болашағы екенің естен шығармайық.

Айдар ЕРКИНОВ,
Филология: қазақ тілі мамандығы
4-курс студенті

Бақыттың кілті

Кез-келген адам: қарапайым малшы да, ұлағатты ұстаз да, ел басқарған әкім де, кішкентай бала да, еңкейген қария да бақытты өмір сүргенді қалайды. Бірақ әркім бақыт дегенді әр түрлі түсінеді. Біреу үшін бақыт жоғары қызмет болса, енді біреу үшін дүние-мүлік, асқан байлық болуы мүмкін. Тағы біреулер үшін бақыт - денінің саулығы, отбасы мүшелерінің амандығы, елінің тыныштығы. Адамдар бақытты болғысы келеді: бір-біріне «баянды бақыт» тілейді, ғұмыр бойы бақытқа жету жолында ізденеді, тынымсыз еңбек етеді. Алайда әркім шынайы бақыттың қадірін сезіне біле ме? Кейде шалқып-тасып өмір сүріп жатқан адамдарды көріп: «Не деген бақытты!» - деп, ауыр тұрмыстың зардабынан қиналғандықтан, дәулетті болсақ, қиыншылықтан құтылып, жақсы өмір сүріп кетеміз деген үмітпен қызығып қарайтын кездеріміз де болады. Денсаулығымыз сыр бере бастағанда, қол-аяғы бүтін, денсаулығы мықты адамдарды көріп: «Бақыттың қадірін түсінсе екен», - деп ойлаймыз. Биік белестерді бағындырып, жетістікке жеткен, ел құрметіне бөленген жандарды «қандай бақытты» деп есептейміз.

Бақытты алыстан іздеудің қажеті жоқ. Өйткені өмірге он екі мүшең сау, ақыл-есің дұрыс болып келуіңнің өзі бақыт емес пе? Әлпештеп өсірген әке-шешенің қуанышың мен күйінішің ортақтасып, әлі де тілеуіңді тілеп, қасыңда жүргені - ол да бақыт емес пе? Қазақ елінің аспанында тәуелсіздіктің көк туының желбіреп тұрғаны да - барша қазақ үшін зор бақыт. Шығыс ғұламасы Әбу Насыр Әл-Фараби: «Бақыттың мәні - парасаттылықта, әркімнің өз алдында игілікті мақсат қоя білуінде... адамның өз мінез-құлқын, іс-әрекетін ерікті түрде өзгертіп, игілікке бағыттап отыруында», - деген. Рас, егер біз бақытқа жету жолында жаман мінез-құлқымызды құрбандыққа шалып, бар ісімізді ізгі жолға арнасақ, сол кезде бақыттың мәні де артады. Мен үшін бақыт - өзің үшін, өз пайдаң үшін ғана емес, өзіңе жақын не көмегіңе мұқтаж өзге жандарға қол ұшын соза алатындай дәрежеде болсаң, бақыт - сол. Өйткені біреуге жақсылық жасап, оның жүзінен ризалық пен қуаныштың белгісін көру зор ғанибет қой. Бақыттың балын таттым деп осыны айтуға болады.

Ал кең мағынада нағыз бақыт бұл - ана тілінде ойыңды жеткізе алу, екінші бір адаммен бөтен тілді араластырмай, қазақ тілінде әңгіме құру. Нағыз бақыт бұл - еліңе, оның дамуына пайдаңды тигізе алу. Бақыт әркім үшін әр түрлі, алайда қандай болса да, ол өмірге тек игілік әкеледі, тек қана оны сезіне білуіміз керек.

Көркем мінез

Өлем - таза сүйіспеншілік пен кіршіксіз махаббаттың айнасы. Өмірде қандай болсаң, қоршаған орта да сондай. Ал жақысыны жаныңа жинауда маңызды рөл атқаратын фактордың бірі- адамның мінезі. «Жақсы мінез- құлық пен ақыл күші болып, екеуі біріккенде – бұлар адамшылық қасиеттер болып табылады. Адамның басына қонған бақыттың тұрақты болуы жақсы мінез-құлыққа байланысты» - деп, Әл-Фараби атамыз айтып кеткен екен. Көркем мінез - жаратқанның берген ерекше сыйы. Осы қасиетпен-ақ, бүкіл жер дүниенің кереметін кішкентай бойыңа орнықтыра аласың. Жұдырықтай жүрегінде жылулық үнемі болады. Мінезге келгенде, жұлдызнама да, сандар да сандырақтап қалады. Себебі, Қазақстанның өзінде 85 секундта бір нәресте жарық дүние есігін ашады. Енді елестете беріңіз, бір уақытта әлемде қанша жүрек соғып бастайды... Яғни, бір кезде туған адамның бәрінің мінезі бірдей болуы мүмкін емес. Мінез - уақыт өте қалыптасады. Бүгінгі күні, осы байлыққа ие болған адамдарды сирек кездестіретін болдық. Кішкентай баладан бастап, қит етсе, өзінің ақиқатын алға тартып, дауласуға дайын тұрады. Осы мәселе мені қынжылтады. Тіпті, айтатын сөздің өзі мінездің ықпалымен шығады. Қазақта: «Тіл тас жарады, тас жармаса, бас жарады», - деген сөз тіркесі де орынды айтылған. Көңілге қарау, мүмкіндік болса жақыныңың ығына жығыла салудан, қолынан келе тұра көмектесуден безіп бара жатырмыз. Асылында, бұл айтылған сөздің барлығы- адамгершілікке, мінезге келіп тіреледі. Жүректен шыққан жылулықты суытпайтын да осы-көңіл. Лажы болса, қамшының сабындай қысқа ғұмырда қасыңдағы қолдаушыңа, сыйлайтын сырласыңа, жаныңдағы жолдастарыңа қол ұшын созу керек. Осының барлығы-«қазаққа» тән қасиет. Ежелден ата-бабамыз көңілді басқасынан биік қойғаны бекер емес. Өзгенің көңілінен шықсаң, басыңдағы бағыңның бес елі болатыныны айқын көрініс. Сол үшін, күнделікті күйбелең тіршіліктің буына тұншықпай, барынша түсініспеушілікке, ашу-ызаға, уайымға сабырлықпен қарауға тырысып көріңіз. Сонда ғана, өміріңіздегі ауыр-жеңілге, қиындық-оңайға айналатынына сенеміз.

Мінез-махаббаттың бір бөлшегі. Ал, махаббат-әлемді құтқаратынын ұмытпаңыз.

Ботагөз НҰРБОЛАТҚЫЗЫ,
Филология: қазақ тілі мамандығы
3 – курс студенті

2016 жылы қаңтардың 30-ынан бастап шығады-Издается с 30 января 2016 года

Газет – халықтың көзі, құлағы һәм тілі.
Ахмет Байтұрсынұлы

ЖУРНАЛИСТ

№3 (68), сәуір, 2024 жыл (Journalist)

Баубек Бұлқышев атындағы жас журналистер клубының жаршысы

■ Шешендік - шеберлік

Абат Сатыбайұлы ҚЫДЫРШАЕВ,
“Ерен еңбегі үшін” медалінің иегері, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, академик

Сөйлеп көріңіз, мен Сіздің кім екеніңізді айтайын!

• Адамның сөзі – оның ақылының өлшемі.
Халық даналығы

Кез келген сөйленген сөз жанды құбылыс іспетті . Ол бас-аяғы бар дене секілді және де тұтас кеуде тұсы мен аяқ жағы бір-бірімен үйлесімді де сәйкесімді әрі біртұтастықта өрбіген болып келеді.

Платон

I. Шешендік – кәсіби маман көркі

• **Жас дос!** Сөз адамның айнасы емес пе?! Ендеше, шешендік кісі көркі болмай ма?! Олай болса, шешендік өнердің әркез сенім қызметшісі екенін баса ескергейсіз!

• **Сөзге сақ болу-шешендіктен де асқақ.** Анақарыс бабамызға сүйене айтсақ, жақсылық та-тілден, жамандықт та-тілден. Ақымақтардың арасында ақылды болу да-ақымақтық. Тілде тиек жоқ, ауызда жиек жоқ. Қотыр қолдан, пәле тілден жұғады. Демек, жақсы байқап сөйлер, жаман шайқап сөйлер. Олай болса, аңғал сөйлеп, аспа, ойланып ал, саспа!

II. Жүйелі сөз – киелі

• Екі жағдайда ғана сөйлеген жөн: біріншісі, өзіңнің сөйлер нәрсеңді айқын ойланып алғанда ғана сөйле, екіншісі, бір нәрсе жайында айту қажет болғанда ғана сөйлеңіз. Өйткені тек осы жағдайларда ғана үндемегеннен сөйлеген жақсы. Ал қалған жағдайларда сөйлегеннен сөйлемеген неғұрлым артық екенін білгейсіз!

• **Сіз шаршы топ алдында не үшін сөйлейтініңізді ойландыңыз ба?** Біле білсеңіз, әркім - өзінше шешен. Ұлт ұстазы Ахмет Байтұрсынұлы айтқандай, шешен сөйлеудің мақсаты негізгі пікіріңізді баяндап, түрлі дәлелдермен сипаттап түсіндірумен қоймай, айтқан пікір-тұжырымыңызға аудиторияны нандыру, сендіру, ұйыту, балқыту, иман келтіруіңіз қажет. Ал керек болса? Осы қолыңыздан келе ме? Бұған қажетті білім, білік-дағдылар Сіздің бойыңызда бар ма? Бар болса, түрлі аудиторияға сәйкес дамыта түскейсіз. Жоқ болса, істі қолға алғайсыз!

• Шешен ретінде Сізде диалектиктің тапқырлығы, философтың ойы, ақынның тілі, заңгердің жады, трагиктің дауысы Ахмет Байтұрсынұлы айтқандай, шешен сөйлеудің мақсаты негізгі пікіріңізді баяндап, түрлі дәлелдермен сипаттап түсіндірумен қоймай, айтқан пікір-тұжырымыңызға аудиторияны нандыру, сендіру, ұйыту, балқыту, иман келтіруіңіз қажет. Ал керек болса? Осы қолыңыздан келе ме? Бұған қажетті білім, білік-дағдылар Сіздің бойыңызда бар ма? Бар болса, түрлі аудиторияға сәйкес дамыта түскейсіз. Жоқ болса, істі қолға алғайсыз!

• Шешен сөйлеймін десеңіз, әркез екі негізгі құндылыққа ие болуға ұмтылғасыз: біріншісі, дәл де нақты дәлелдермен иландыра білу білігінің болуы, екіншісі тыңдаушылардың жан дүниесіне өтімді де батымды сөзбен ой сала әсер ету. Бұл тұста судьяның көзін жеткізуден көрі, оның көңілін

көтере рухтандыру маңыздырақ деген аксиоманы еске алғайсыз.

• Кәсіби шешенге аудиторияның әлеуметтік құрамын, қызметін, жас ерекшеліктерін, көңіл-күй толқындарын, наным-сенімдерін есепке алмай болмайды. Мәселен, студент-жастар жиналған аудитория ең жарқын, нақты ма- териалды жігермен, құлшыныспен, мысал үлгілерін келтіре қызықтыра сөйлеп жеткізуді ұнатса, тәжірибелі тұлғалар ортасында шешеннің логикасына құлақ түрері даусыз.

• Сөз дарыны басқа да тән немесе жан күші тәрізді жаттыға барып нығаяды және дамиды. Адамның сөйлеу өнерін дамытуда жазбаша сөйлеу ерекше маңызды. Өйткені мұнда сөзді санамен өңдеуге мүмкіндік көбірек болады. Марк Тулий Цицерон айтпай ма, қалам – ең үздік тәлімгер, жазылған сөз тап қазір ойлаған сөзден мың есе артық деп. **Қалам қылыштан да құдіреттірек.**

• Біле білсен, жақсы сөйлеу - жай ғана естіртіп жақсы ойлау деген сөз. Ысылмаған ауыздан кедір-бұдыр сөз шығады. Ал тіл сұлулығы оның айқындығы мен бейнелілігінде. Қарапайым да айқын түрде айтып беру- ге болмайтын ой жоқ. Үздік ойлар таңғажайып сөзден артық. Сөз дегеніміз – бейнелей айтқанда, сырт киім, ой – киімнің астында жасырынған дене. Сондай-ақ, сөз – барлық фактілердің, барлық ойдың киімі.

• Данышпан Ибн Синаға сүйенсек, емші-дәрігердің үш қаруы барын білгейсің: біріншісі – сөз, екіншісі – пышақ, үшіншісі – шөп. Демек, сөз – емші. Дұрыс сөйлей білу дегеніміз – дұрыс емдей білу. Сөзіне сүйсінсең, өзіне құл боласың. Керексіз сөз күйдірер от сияқты. Дулат Бабатайұлы айтпай ма, «Айтқан сөзі ақымақтың, Адам ішлес сумен тең. Кей жаманның тілі бар, Ащылығы умен тең» деп.

• Шын мәнінде шешен тұлғаның тілі қандай болмақ? Шешен тұлға тілі уытты, лепті, әсерлі, қанды қайнатып, жүрек тулатып, естен айырып, ерікті алып кететін күшті, көрнекті, сәнді, мәнді тіл болуы тиіс. Ал, **жас дос**, мықты болсаң, осы меже биігіне ұмтылғайсыз! Сөз жоқ, қолдан келер тірлік! Көз қорқақ, қол батыр! Шегінбе! Сөзден күшті еш нәрсе жоқ. Пікір күшті болса, іс те күшті болмақ! Сөздің сәні – өнегелі өткір нақылы, Пікірдің сәні – ойландырап мақұлы!

• Ұстаз Жүсіп Баласағұн бабамыздың кеңесін ұстанып, айтар әр ойымызды қадап айтып, әр сөзімізді мың толғамға балап айтып көрелікші! Осы тәжірибелік ұстаным қалай? Осы қағидатпен сөйлеп көрелік, не өзгеріс болар екен? Жан дүниеңізде не өзгеріс болуы мүмкін? Басы артық сөздің қажеті шамалы. Қысқа сөз, ерекше мәнерлі тон!

• Ақиқаты, мақал-мәтелдерден, ақыл-нақыл, афоризм сөздерден көп өнеге алуға болады. Басқаша айтқанда, нақыл сөздермен ой толғап үйренуге әбден болады. Сонда ойлы адам қашан да ұлы адамдар сынақтан өткізген

жолдарды іріктей келе, ең таңдаулыларына еліктеуге тиіс. Нәтижеде әлгі кісілердің ғұламалығына жетпегенімен, оның кейбір ұшқынын болса да бойына дарытары сөзсіз.

• Дауыс үнділігі-сіздің қилы, әр қырлы екеніңізді таныта- тын басты құрал. Шешеннің дауысы-аса бір өзара үйлесімді дыбыстарға, нәзік иірімдерге, небір тербелістерге, сан алуан қызық күйлерге ие полифониялық сипаты айрықша күрделі құбылыс. Дауыс мәнері тақырыптың табиғатынан туындағаны абзал. Сөздің мазмұны адамның жүзінен берілуі, ол әр сөздің мағынасын айнақатесіз жеткізуі ке- рек. Шешен сөзі тыңдаушылардың сезіміне әсер дарытуы қажет. Сөйлегенде дауысың таза, мөлдір, кібірткісіз айты- луы ләзім. Дауыстың жоғары-төмен құбылуы мысқалдап дамығаны абзал. Демек, шешендік өнердегі таңғажайып кереметтердің бірі-дауыстың алуан түрмен құбылуы.

Сөз сөйлеуде қалай кәсіби шебер атануға бо- лады? Бір ғана “мұнда кел” сынды тіркесті 15-20 түрлі қалыпта айта алатындай дауысымды, бет-әлпетімді 20 түрлі қалыпта құбылта келе, кімді болса да өзіме шақырғанда келтіре алатындай және не істеу керек екенін бірден түсінетіндей дәрежеге жеткенде ғана мен өзімді нағыз шебер ретінде таныр едім (А.С.Макаренко).

• Шешендіктану туралы еңбектер мен нақты бірегей шешен тәжірибелерін жан-жақты терең талдау нәтижесі шешендік іс-әрекеттің күллі конструкциясы белгілі бірізділікпен шешімі табылатын жеті түрлі тірек сауалға сүйенетіндігі жөніндегі қорытындыға жетелейді,(“Неге сөйлеймін?”, “Не туралы сөйлеймін”, “Қанша сөйлеймін?”, “Кімге сөйлеймін?”, “Қайда сөйлеймін?”, “Қалай сөйлеймін?”, “Не айтамын?”). Бұл ауызша сөйлеу арқылы әсер етудің моделін ұсынуға мүмкіндік береді.

• Дұрыс сөйлей білу-өмірде жетістікке жетудің ең қысқа жолы. Ойды ұстамды, салмақты, қатаң мәнерде жеткізе білу автордың ұзақ уақыт танымал болуына кепілдік береді. Құлаққа түрпідей тиетін құнарсыз сөзден бір ауыз айтқан асыл сөз артық. Тәтті сөз талайды аунатып кетеді.

• Құрғақ сөздің ғұмыры қысқа.Көпсөзділік-ақылға жар- лы адамның ісі. **Көп білу кейде мылжыңдыққа аларып соғуы да мүмкін.** Санап сөйлеген-сабырлы. Оқыс сөз, одыраң мінез-үлгісі жоқ ұлдың, кері кеткен қыздың белгісі. Тыңдаушылардың назарын аудару үшін, қысқалық, ширақ сөйлеу, көңілді сергітетін қысқа қайырым-шегіністер болса, нұр үстіне нұр!

• **Жас дос! Барлық жеңіс өзіңді өзің жеңуден ба- сталады.** Бәрінен күшті адам өзіне-өзі ие болар адам. Адамның өзіне-өзі бағынып, өзінің шешімдеріне бой ұсынуға үйренуі тиістілігін ескергейсіз. Адам баласының көздеген алғы айқын мақсаты болмаса, оның өмірі өзге емес, өлім жалғасы іспетті. Сабырлылық алдында дұшпаныңыздың сасарын, сабырсыздан береке қашарын ойға алғайсыз. Дарақылықтың үмітіңізді үзіп, қанатыңызды қиярын ескергейсіз. Демек, өзін-өзі тапқан адам бақытты боларын, жоғалтпаған одан да бақыттырақ екенін білгейсіз!

Сөйлей білгенге не жетсін! Сөйлемесе кесек, сөйлесе есек болудан құдай сақтасын! Ол үшін тіліңді жаман сөзден сақтағайсың, жақсы сөзге баптағайсың! Қашан да айтар сөзің айқын болуы тиіс, әрекетің батыл болуы тиіс! Бұл ретте тарихтан кемеңгерлікті, поэзия- дан шешендікті, математикадан зеректікті, жаратылыс ғылымдарынан тереңдікті, адамгершілік философиясы- нан байыптылықты, логика мен көсемсөзден пікіралмасу дағдысын үйренгейсің!

III. Қанағат қарынға ғана керек, ал талантқа ол жараспайды

Түркіні бұзар-тәтті сөз. Түркі жұртының тоқмейілсуден асқан дұшпаны жоқ. Демек, сөз сананың сақшысы. Дүниеде үш нәрсе ғана-атқан оқ, айтылған сөз, өткен күн қайта оралмас. Басқаның бойында бар не нәрсені мақұл көрмесең, өзің де одан сақтан. Тіліңді жаман сөзден сақта, жақсы сөзге үйрет. Сөз ойланып айтылса ғана сөзге ұқсайды. Олай болса, әдептің басы-байқап сөйлеу.

• Білік-сана иесінің басты қасиеті. Бірақ оны молайту үшін бір басыңның көрген-білгені аздық етері даусыз. Қаншама темір өзек жан болсаңыз да, адамзаттың өлденеше ұрпағының аузын күйдіріп, ақылын молайтқан ащы-тұщының бәрін бір басыңыздан өткеріп үлгеріп ұзақ ғұмыр сүруіңіз мүмкін емес. Сондықтан есті құлақ замандастарыңыздың аузына, есті көз бұрынғылардың жазуына үңіліп бағыңыз!

(қысқартылып алынды)

“Болашақпен” жарқын болашаққа

Бүгінгі таңда «Болашақ» қарапайым қазақ жастарының дүниенің төрт бұрышына барып, білім көкжиегін кеңейтуіне теңдессіз мүмкіншілік берді.

2021 жылдан бастап Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың тапсырмасы бойынша жыл сайын «Болашақ» бағдарламасы аясында 500 қазақстандық ғалым әлемнің жетекші ғылыми орталықтарында тағылымдамадан өтеді.

Сол ғалымдардың қатарында мен, Майманова Нұршат Нұрқанқызы-М.Өтемісов атындағы БҚУ-нің оқытушы-магистрі Польша елінің, Быдгощ қаласындағы Экономика университетінде, Саясаттану мамандығы бойынша алты айлық ғылыми тағылымдамадан өттім.

Әлемдік жетекші саяси мектептер өкілдерімен кездесіп, жаңа саяси теориялар, геосаяси өзгерістер, заманауи әлемдік сын-қатерлер туралы дерістер тындадым. Өзімнің алған білімді еліміздегі саяси үрдістерді зерттеуге қолдану жоспарын жасадым. Еліміздің одан әрі демократиялық даму жолында пайдалануға бар күш-жігерімді жұмсаймын.

XXI ғасырда елімізді озық елдер қатарынан көру үшін адами капиталды дамыту керек. Кез келген саланың мамандары сауатты, әлемдік бәсекеге қабілетті, зияткерлік деңгейі жоғары болса, ол ел дамуының негізгі көзі болады.

Нұршат МАЙМАНОВА,
әлеуметтік ғылымдар БББ,
оқытушы, магистр

УНИВЕРСИТЕТ МАҚТАНЫШТАРЫ

Қызылорда қаласында Қажымұхан Мұңайтпасұлын еске алуға арналған 2004-2006 жылы туған жастар арасында Республикалық турнир өткізілді.

Турнир нәтижесінде Педагогика факультетінің дене шынықтыру және спорт білім беру бағдарламасының 2-курс студенттері **Жанболатұлы Элнар** 100 кг салмақ дәрежесіне қола жүлдені, **Мирзат Айбатыр** 55 кг салмақ дәрежесіне 1-орынды қанжығалы қанжығасына байлады.

Алдағы байрақты бәсекелерде де спортшыларымызға сәттілік тілейміз!

Қазақстан Республикасының әйелдер командалары арасындағы волейболдан чемпионаты өткізілді.

Жарысқа қатысқан Gracia-KZ командасының ойыншысы, ФКС-23 топ студенті **Түлегенова Карина** 32-ші плей-офф жеңімпазы атанды.

Құттықтаймыз!

12 сәуір күні Тараз қаласында өткізілген Қазақстан Республикасының Баскетбол 3ке 3 тен Чемпионаты өткізілген болатын. Обылысымыз бен Университетіміздің намысын қорғап ФКС-23 дене шынықтыру және спорт білім беру бағдарламасының студенті **Хангереев Бекарыс** 2-орынға ие болды. Бапкері - Бейбітәлі Бекасыл. Жарайсың, Бекарыс!

Спорттық самбо және жауынгерлік самбодан 2004-2005 жылғы туған жастар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионатында қыздар арасынан 59 кг салмақ дәрежеде **Сатыбалдиева Таншолпан** 3-орынға ие болды. Ерлер арасында 64 кг салмақ дәрежесі бойынша **Қуанышкереев Диас** 1-орынға ие болып, «Спорт шебері» атағын иеленді.

Чемпиондарға алдағы бәсекелерде де зор жетістіктер тілейміз!

РЕДАКЦИЯҒА КЕЛІП ТҮСКЕН МАТЕРИАЛДАР ӨНДЕЛЕДІ. ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӨЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

**М.Өтемісов атындағы
Батыс Қазақстан
университеті.**
Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.

ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі Ақпарат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 04.03.2021ж. қайта есепке алу туралы №КЗ27VPY00033105 куәлігі берілген.

Таралымы 800. Тапсырыс №335

РЕДАКТОР:

Азиза СУЙНШКАЛИЕВА
ТІЛШІЛЕР:
Дильназ АМАНЖАНОВА, Ақерке АҚЫЛБЕКҚЫЗЫ,
Зада БАҚТЫҒАЛИ, Айсейім АДІЛХАНОВА,
Диана ХАСАН

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Рафхат ХАЛЕЛОВ, Оқу теледидары және графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.

«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.
Мекен жайы: Орал қаласы, Л.Толстой көшесі, 27/3.
тел.: 50-51-48, 51-41-99